

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 8:50
za en mesec " " 2:20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 8.—
za en mesec " " 2.—

V upravljanju prejemov mesečno K 1:70

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petlitrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petlitrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno tudi v
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avst. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 28.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Proporčni volilni sistem na Francoskem.

Zadnja leta so prinesla Evropi celo vrsto važnih ustavnih izprememb in reform ali saj reformnih načrtov: turško konstitucijo, kitajsko republiko, splošno in enako volilno pravico v Avstriji, razširjenje volilne pravice v Italiji in na Angleškem, homerule za Irsko in proporčni sistem na Francoskem.

Na Francoskem se pripravlja splošen preobrat v javnem življenju. Svobodomiselnost, ki se je začela z oprostitvijo znanega Dreyfusa in dosegla svoj višek s Combesom, je bankrotirala. Nastopila je z velikim sijajem, ljudstvu obljubljala nebesa in začela z vso energijo uresničevati »moderne kulturne ideale«. Viviani je takrat nekako v imenu vlade obljubil, da bo »zvezde z neba potrgal«. Množico so svobodomiselnosti slepili s frazami o svobodi in humaniteti, sami pa so svobodo po jakobinskem vzorcu zatirali, izvrševali največja nasilja in ravno pod vladjo svobodomiselnost je bil največji greh svobodno misliti. Cerkev so oropali premoženja, redove zatrli, verske šole odpravili, komaj da so pustili nekaj privatnih zavodov, vrgli križ iz sodišča in javnih poslopij, duhovščino spravili pod jarem liberalnih županov, jo izstradali, pustili cerkve propadati ali so jih pa v gledališča in plesne dvorane izpremenili, sestavljali »črne liste« uradnikov in častnikov, ki so še k maši hodili, skratka ni nasilja, ki bi ga zastopniki »moderne kulture« ne bili nad katoličani poizkusili.

In vspeh? »Miliarda«, kolikor je po svobodomiselnem računu znašalo cerkveno premoženje na Francoskem, je izginilo v žepih francoskih svobodomiselnih poslancev, advokatov, županov in ministrov, na delavce, ki so od te »miliarde« hoteli tudi nekaj imeti, so pa svobodomiselnosti oblastniki pošiljali dragonce in uradnikom prepovedali strokovno organizacijo. V zunanji politiki znači svobodomiselnost doba, ko je bil Delcassé na vrhu, nazadovanje, v upravi pa je zacvetela na vseh koncih in krajih najbujnejša korupcija. Ne

ene protialkoholne naredbe na primer se vlada ni lotila, dasi absinth francosko ljudstvo naravnost decimira, ker so poslanci od lastnikov bogato »subvencionirani«. Kakor v tem oziru, tako povsod drugod. Dan na dan se je pojavil kak škandal. Morala pod ničlo: spomnimo samo na afero Steinheil, ki so jo porotniki oprostili, dasi nihče o njej ni dvomil, da je morilka; seveda ta »moderna« dama je bila ljubimka mnogih ministrov in še višje stoječih oseb. Zločinstvo med mladino je strahovito napredovalo; najjasnejši znak propadanja pa se je pojavil v rapidnem nazadovanju porodov. V armadi upori, nediscipliniranost, protimilitaristična agitacija.

Francosko ljudstvo, najprej inteligence, pa je kmalu izpregledalo. Danes je splošno prepričanje, da tako ne more naprej. Voditelji svobodne misli, Combes, Clemenceau, Briand so padli. Časopisje se je jelo čedalje bolj oglašati proti kulturnemu boju, proticerkvena postavodaja se je ustavila, justica se je saj v konfesijonalnih zadevah oprostila svobodomiselnega vpliva, v armadi se je začel zopet oglašati stari duh, antimitaristi so utihnili, terorizem socialnih revolucionarjev je ponehal. S sedanjim kabinetom Poincarésom je na celi črti zmagal zmernejši republikanski demokratizem.

Poincarés je že v svojem nastopnem govoru v parlamentu označil za svoj glavni cilj izčiščenje demokratizma, reformo javnega življenja, okrepitve poštenih elementov. Poglavitno sredstvo za to se mu je odnekad zdelo uvedba proporca, kar je sedaj srečno izvršil. Proporc je postal sploh geslo vseh treznih in razumnih republikanov. S proporcem se namreč stare premoč radikalizma, demagogija svobodomiselnosti večine in se da tistim inteligentnim elementom, ki so jih framašoni potisnili v ozadje, prilika, da vstopijo zopet v javno življenje.

Proporc, kakor ga je francoska zbornica s 339 glasovi proti 217 sklenila, v glavnem določa:

Člani zbornice se izvolijo na podlagi skrutinija list z zastopstvom minoritet. Vsak departement tvori en volilni okraj. Vsak volilni okraj dobi enega poslanca na 70.000 prebivalcev in na ostanek, ako ta presega 20.000. Izvoljen je vsak kandidat, ki doželi volil-

ni kvocijent, to je ono število glasov, ki se dobi, ako se število oddanih glasov dividira s številom poslancev, kolikor jih ima dotični okraj izvoliti.

Najbolj zanimivo pa je, kako se svobodomiselnosti zaradi proporca razburjajo. Manjšina, ki je proti proporc glasovala, sestoji iz 94 socialistov (to niso socialisti v našem smislu), 67 radikalcev, 30 levičarskih republikanov, 15 socialističnih republikanov in nekaj divjakov. Izdali so manifest, v katerem pravijo, da je proporc »atentat« na »ljudsko suvereniteto«, da bo izročil deželo »revolucionarjem, rojalistom, bonapartistom in klerikalcem«, kateri bi »moralno biti v manjšini«. Izborno! Ta stavek svobodomiselnosti drastično osvetljuje.

Svobodomiselnosti so začeli akcijo proti proporc, katero vodita Combes in Clemenceau. Njihov cilj je postaviti v senatu vreči. Sklicali so shod, na katerega pa je od 140 povabljenih senatorjev prišlo le 93. Niso se mogli zjediniti ne glede manifesta ne glede shodov. Izvolili so pa nek odbor. Zelo so se izogibali napadov na Poincarésa. Znamenje, da je njegova vlada v deželi zelo priljubljena in to ravno med republikanci.

Upati je, da se že prihodnja francoska zbornica (aprila 1913) izvoli po proporcem sistemu.

Shod S. L. S. v Mostah.

Za dež. glavarjem dr. Šusteršičem je govoril

drž. poslanec Jožef Gostinčar,

ki je poudarjal, da je bila S. L. S. ona stranka, ki je dala pri nas tudi delavcu volilno pravico v občini. Ni dolgo let od tega, ko so skušali liberalci v Ljubljani na shodu protestirati proti splošni in enaki volilni pravici, iz česar je razvidno, da liberalna stranka nima zmisla za delavske potrebe. Delavstvo mora upoštevati, kdo mu je dal volilno pravico. Sicer pa nam tudi gospodarstvo v liberalnih občinah dokazuje liberalno skrb za socialno dobrobit. V nekaterih občinah, ki so bile popolnoma v liberalnih rokah, so nekateri župani celo občinski lov izkoriščali v svoje namene na ta način, da so ga brez dražbe za malenkostno vsoto obdržali zase. Zaradi tega je dolžnost vsakega razsodnega

ga človeka, da da svoj glas pri volitvah onim, ki res delajo za skupni blagor prebivalstva. Toda ne gre samo za materielne stvari, gre tudi za domovino našo, jezik naš in vero našo. Zadnji čas se pojavlja zopet po liberalnem časopisju bridek jok po liberalno-nemški zvezi in želja, da bi prišla nazaj ona doba, ko je vladal nad našim ljudstvom nemški veleposestnik v zvezi z liberalci. V tem liberalnem joku vidimo, koliko je liberalni gospodi na slovenski narodnosti, ki so jo pripravljeno izdati samo, da bi ubili S. L. S., ki tvori pravi slovenski narod. Liberalne ideje in liberalna sramotnja po listih so dostikrat taka, da mora človeku siliti kri v glavo in da je treba res imeti nekaj ponosa, da gre človek preko takih stvari na dnevni red. Kar se tiče vere, pravi govornik, je edini bog liberalcev — pest. Toda ta božiček je še veliko premajhen, da bi nam imponiral. Terorizma njihovega, ki ga rabijo kjerkoli je le mogoče, se mi ne bojimo. Zato naj vsakod pri prihodnjih občinskih volitvah v Mostah stori, kolikor je največ mogoče za zmago S. L. S. V korist lastne občine je vsakdo tudi dolžan kot mož. In zmagovali bodo vedno tisti, ki so možje. Vsi agitirajte za S. L. S., da bo zmagonosna tudi v občini Moste! (Zivalno odobravanje!)

Dež. poslanec Karel Dermastla

je govoril o občinskih razmerah v Mostah in o načelih, po katerih nastopa S. L. S. pri občinskih volitvah. S. L. S. se nikdar ne gre pri volitvah za kako posamezno osebo. Tako delajo le liberalci, ki so, kakor znano, v Ljubljani razbili radi ene same osebe občinski svet. S. L. S. gleda le na to, da pridejo na vodilna mesta ljudje, ki so voljni delovati za slovensko ljudstvo in ki so krščanskega mišljenja. Zato ona vsakega, ki nima te volje in ki se le za las oddalji od njenega programa »Z Bogom za ljudstvo« in če ima še tako visoko socialno stališče in še tako blesteče naslove.

Zakaj to poudarjamo? Ker liberalci slepe ljudi, da se mi potegujemo za eno gotovo osebo. To ni res. Nam gre za to, da pridejo pošteni, izkušeni možje v občinski zastop. Kdo bo potem župan, je stvar mož, ki jih bomo izvolili. Zakaj vpijejo liberalci, da se mi potegujemo za osebo? Zato, da prikrijejo, da

LISTEK.

Ponižna laž.

Robert Mameluch.

»Milostiva gospa!

Iz Vašega poročila si lahko napravim približno sliko o položaju Vašega gospoda soproga; slepot, ki ga je napadla, smatram kot mimoidočo in ozdravljivo. Ako želite, da se bolnika preišče, če bi bila operacija potrebna, bi mi napravili s hitrim poročilom veliko obveznost, ker ostanem v tem kraju le še malo časa.

Dovolite mi, milostiva gospa, izraz mojega odličnega velespoštovanja

dr. Jacquier.

Cecilija je s tresočo roko odložila pismo in solze so ji tekale po licih. Bile pa so to solze veselja. V nekaj minutah so bile izbrisane bridkosti zadnjih dveh let. Kako neizrekljivo je trpela, kako varčno gospodinjila in sama sebi pritrjevala — vse, da bi mogla dati svojemu soprogu zopet vid in da bi mogla plačati operacije slovečih specialistov. Kako srečna je bila danes! Končno je prišlo plačilo za vse prestane bolečine.

Cecilija se je vsak trenutek spominjala vseh onih tesnih in skrbi polnih ur, ki so sledile prav malo časa uživanja sreči. Nekega jutra Jurij ni videl

niti oboževanega obličja svoje soproge, niti svoje zbirke slik in dnevne svetlobe; njegov vid je ugasnil, morda celo za vedno!

Bil je to usodepolni udarec. Jurij je bil po poklicu slikar in je bil zelo nesrečen, ker ni mogel gledati umotvorov, s katerimi je okrasil svoj dom. Misli, da je sploh ne bi mogel živeti, če bi ne mogel občudovati narave in lepote svoje soproge. In vendar je živel v tihem upanju, da se bodo njegove oči nekoga dne zopet odprle in gledale v beli dan . . .

Takrat je pričela Cecilija delati. Ona, ki je bila navajena, da je imela vedno posle na razpolago, se sedaj ni ustrašila niti najtežjega niti najslabšega dela. Pogosto je pri tem trpela mraz in lakoto. Razum ji je dejal: Izvršila si svojo dolžnost vestno, odpoj si srce pa ji je velevalo: Ne, ne smeš počivati! Delaj dalje, saj je vendar zanj! In vedno je glas srca zmagal nad razumom.

Cecilija je polagoma prodala dragocene slike drugo za drugo; elegantno opravo nadomestila z navadnim pohištvo, razkošno stanovanje odpravila in je zamenjala z najslabšimi prostori. In Jurij o tej izpremembi niti slutiti ni!

»Cecilija! Ali od dr. Jacquier-ja še vedno ni nikakega odgovora?«, je vprašal Jurij svojo soprogo.

Cecilija je smatrala za potrebno, omeniti mu o odgovoru zdravnika se-

daj še ničesar. »Ne! Še vedno ni odgovoril.«

»Koliko časa to traja! Bojim se, da je moje stanje brezupno, sicer bi vendar že odgovoril!«

Ta vprašanja in odgovori so se sedaj ponavljali dan za dnevom. Da bi pa dala bolniku poguma, se je vadila Cecilija v igralski umetnosti, smejala in šalila se je, dasi bi se veliko lažje jokala.

»Oh kako rad bi videl vse stvari, ki so mi ljube in drage«, je rekel Jurij. »Sicer si mi vse, kje stoji ali leži vsak predmet, tako natančno opisala, da se mi dozdeva, kot bi v resnici videl vse! Tam visi moj »Valasquez« (pri tem je pokazal slepi na cenene, v navadne okvirje pritrjene slike). Tam stoji naša omara z zrcalom (šipe so bile iz najcenejšega stekla za okna). Oh in kako rad bi videl s cveticami pretkane zaves, ki si jih ti nabavila. (Pri tem je pokazal nesrečni na navadne zastore, ki so viseli pri oknih.) Da, dozdeva se mi celo, da vidim senčnat park, ki se razprostira pred našo hišo.« Pri teh besedah je splaval ugasli pogled slepega čez rdeče strehe.

Najbrže bi bil jako razočaran, ko bi mogel zopet videti, je dejala Lucija, toda potem vstrajne varčnosti bi se mogla polagoma vrniti v prejšnje blagostanje.

Jurij je nadaljeval: »In kako hrepenim za tem, da bi mogel lepe poteze tvoje obraza zopet občudovati, moja ljuba žena!«

Cecilija je naenkrat navdala neko tesno čustvo in vprašala je vsiljivo soproga:

»Povej, Jurij, kaj ne da me ne ljubiš le radi moje lepote, ni li res?«

»Vendar ljubljena! Nikdar bi ne mogel ljubiti druge Cecilije, kot ono z zlatimi lasmi — žalibog so lasje v tem času osiveli — kot stojiš pred mojimi očmi z lepo oblikovanimi rokami.« Jurij je pričel poljubovati rdeče njene roke, ki so jasno kazale sledi trdega dela.

Gube na čelu Cecilije so se izrazito poznale. Rekla si je: »Sedaj je vse končano! Ko bi me sedaj videl, bi me ne ljubil več! Je li težki, tuge in skrbi polni čas služil samo za to, da bi sedaj napravil oba nesrečna? Ne, to ne sme biti! Boljše je, da Jurij nikdar ne izve, da je dal zdravnik upanje.«

In odločno je vrgla Cecilija pismo v ogenj. Plameni so zmagovalno vzplapolali in škodoželjno uničili upanje obeh!

»Jurij!« je rekla Cecilija čez nekaj časa, »zdravnik je odgovoril.«

»In kaj piše?« je vprašal slepi napeto.

Mesto vsakega odgovora pa je pri-tisnila Cecilija dolg, vroč poljub na čelo slepega in v tem poljubu, v katerem se je izražala vsa ljubezen žene, je prosila odpuščanja za svojo krivdo.

je vse, kar se pri njih dela, delo za par oseb, ki hrepene po županskem stolcu. In kaj imenitne osebe so to! Oglejmo si jih nekoliko!

Prvi je Slapničar: lep dečko, sam sebi se dopada, kadar gre po cesti. Dobro šolo ima. Bil je že pri dr. Hudniku. Tam se je dodobra naučil, kako se more z denarjem gospodariti, da se pripelje kako stvar v propad. Ta šola je izborna (?), toda kako ga priporoča za župana, to bo pa vedel najbolje povedati tisti, ki je kaj udeležen pri »Glavni posojilnici«.

Torej šola ga vsekako izborno priporoča. Morda ga pa njegova dolgoletna izkušnja kot dobrega gospodarja priporoča. Ne vem, kak gospodar je in vi najbrže tudi ne, ker še nikdar nič imel ni, čez kar bi gospodaril. Torej tukaj tudi nič ni, kar bi ga priporočalo. Dobijo se pa ljudje, ki pravijo, da je za to posebno sposoben, ker zna pisati in brati in ne bode treba tajnika, ampak bo on vse sam napravil in tako občini prihranil tajniško plačo. Ali mislite res, da bo zastoj tajniške posle opravljal človek, ki si služi svoj kruh s tem, da drsa s peresom po papirju. Če v Ljubljani ne bo zaslužil, bo moral pri županstvu, ker od nečesa mora živeti, ker samo od županske časti ne bo mogel, ako nima drugih dohodkov. Jaz se poslavljam od tega gospoda, a opozarjal bi samo, da nam že njegovo ime pove, kaj nam je storiti, če se vprašamo, ali ga hočemo voliti ali ne: Slapničar, — Slab — nikar.

Drugega liberalnega županskega kandidata obdelamo že lahko bolj na kratko: G. Suhadolca ime pove, da je s sušo v zvezi. Zato je upravičena bojazen, da če bo on gospodaril, bo kakor nekdanj, ko so v občini gospodarili liberalci, občinski blagajna suha in da se bodo Moste prekrstile po Suhodcu v Suhe-Moste.

Tretji je Peklaj: Pod tem bi pa šla občina »peklat«, kar je umevno, ker že sedaj liberalci pripovedujejo, da bodo volilne golaže in volilno vino še iz za 3 let nazaj plačali iz občinske blagajne in gotovo bodo šli pri teh milijonarjih (spomnim samo na Predoviča) stroški za nove volitve na rovaž občinskega premoženja. Tako bi lahko prišlo, da gre občina pod vodstvom g. Peklaja — »peklat«. Čisto nepotreben kandidat za županski stol je pa gosp. Gerjoli. Zakaj? Zato ker vlada danes pod gerentstvom red v občini. Pač pa bi bilo treba pred 2 leti, ko je umrl liberalni župan Zakotnik, »karjole«, da bi se nesnaga in nered, ki je vladal v občinski upravi, speljal tja, kamor spada, namreč na gnoj. Opozarjam samo na to, da niso imeli takrat niti sejnih zapisnikov v redu, še manj pa občinske račune. Takrat je bila »karjola« na mestu, danes pa ni.

Liberalna stranka nastopa dandanes samo še z lažmi. Liberalci računa na lahkovernost ljudstva, zato mu je vsaka, še tako neumna laž, dobra, samo da lahko kriči in blati. Tako je tudi v tem občinskem volilnem boju glavno orožje liberalcev lažljivost. Prej so n. pr. upili, da smo proti novi šoli. Ko pa se je spravila stvar v tek, so nekoliko utihnili, a sedaj pred volitvami so pričeli zopet upiti, da je šola padla v vodo. Zadeva zaradi šole se je pa zavlekla. Krivda je pri vladi, ker so rabili sedem mesecev za presojo načrta, kljub temu, da se je vedno drezalo, deloma ustmeno, deloma pismeno. Sedaj bo treba načrt samo še nekoliko spremeniti zaradi neklih pretankih zidov in cela stvar bo definitivno rešena. Liberalci nadalje lažejo, da so pristaši S. L. S., ki imajo večino v gerentstvu, kradli, da so s prilastitvijo občinske imovine oškodovali občino. Oglejmo si, kak je bil denaren položaj občine in kaj je naredila občina do tedaj, ko je prenehal gospodariti liberalni občinski odbor. Pokrivali niso niti tekočih izdatkov. Ko je umrl ranjki liberalni župan Zakotnik, so zaostali s polletno anuiteto za šolo na polju, kar znaša 1000 K. Zaostali so tudi s tekočimi šolskimi potrebščinami za 1800 K, kljub temu, da so imeli 50 odstotno občinsko doklado. Razven tega so pa tudi napravili pri šentpeterski posojilnici 3000 K dolga.

Kaj pa je napravilo gerentstvo? Poleg rednih izdatkov je izdalo še veliko za izredne potrebe in sicer 22.000. Kupilo je prostor za šolo za zemljišče 10.500 K ter je plačalo za prepis 463 K; napravilo je načrt za šolo in plačalo na račun 250 K; plačalo je gori navedene zaostanke 1000 K in 1800 K, kakor tudi dolg v šentpeterski hranilnici 3000 K. Izdalo je tudi za regulacijski načrt 600 kron. Vse to se je zgodilo, kljub temu, da so znašale sedaj občinske doklade samo 45 odstotkov in so bile za 5 odstotkov manjše kot prej. Naši so izdali tekom let 22.000 K več za občekoristne namene, poleg tega so pa še pri znižanih

dokladah kradli. Vprašati se moramo le, kako so morali šele liberalci kradti, ko niso ničesar izdali, pa tudi nobene denarja ne pustili. Sedaj tudi pravijo, da se ni za občino ničesar storilo. Kje pa so bili liberalci takrat, ko so imeli občino v rokah. Ko so imeli ugodno priliko, da bi dobili vodovod, se niso ganili, danes pa zabavljajo, ker ga ni. Vprašanje vodovoda pa je danes kljub temu že tako daleč rešeno, da je stvar v tiru in da je zagotovljen državni prispevek in da bo tudi dežela po svoji moči prispevala. Pri tej stvari ima torej zopet dežela važno besedo. Kako pa bo, ako bodo liberalci gospodarili, si je lahko misliti. Liberalci niti smradljivih jam pri tovarni za lep niso odstranili, dasi okužujejo vso vodo. Liberalci, ki imajo tako gorke prijatelje v Ljubljani, niso storili nič, kar bi jim bilo lahko. Šele gerentstvo je poseglo vmes. Pod Laschanom se je sklenilo, da se mora napraviti kanal, ko pa so v Ljubljani zopet zavladali liberalci, je cela stvar zaspala, čeravno občinski svetniki S. L. S. vedno dregajo v to zadevo.

Da je liberalcem samo za osebno korist, dokazuje tudi to, ker agitirajo z odpravo doklade na žganje. Znano je, da je deželni odbor priporočil občinam, da bi se omejile žganjepitje, naj sklenejo naklado na žganje. Odpravite to naklado, pa bo imela občina Moste 7703 K izgube. Zvišati se bodo morale občinske doklade in trpel bo zopet posetnik in kmet, kakor tudi delavec, ki bo moral plačevati dražja stanovanja. Ali ni bolj pametno, da se dobi denar z naklado na žganje, akoravno ni vseh nekaterim liberalnim oštrjem?

Opozarjal bi še na to, da so se pod gerentstvom znatno zboljšala občinska pota, ki so bila pod liberalno komando v najžalostnejšem stanju, tako da si je človek na njih lahko pri belem dnevu polomil kosti. Velike važnosti je regulacijski načrt, zlasti v svrhu kanalizacije, ki jo bo v doglednem času tudi treba izvesti v Novem Vodmatu.

Tisti kamen pa, ki ga mečejo liberalci na nas, pada nanje nazaj. Zaupati danes liberalcem javen denar, bi se reklo, škodovati javnim interesom. Poudarjam pa še enkrat, da ne gre za nobeno posamezno osebo, pač pa za zmago naše S. L. S., ki mora priti, ako bodo vsi storili svojo dolžnost. (Dolgotrajno odobravanje.)

Gerent Oražem

je nato zavračal napade po liberalnih listih na svojo osebo, ki so se izkazali kot popolnoma izmišljeni. Pozivljaj je navzoče k skupnemu delu, nakar se je soglasno med velikim odobravanjem sprejela kandidatna lista S. L. S., ki jo bomo priobčili prihodnjic.

Deželni davek na zasebno vino.

Za izboljšanje finančnega položaja kranjske dežele priporoča dvorni svetnik Fran pl. Šuklje v svoji brošuri »Deželni zbor kranjski in deželne finance« vpeljavo deželnega davka na zasebno vino t. j. na tisto vino, ki se prodaja (izven »zaprte« Ljubljane) zasebnikom v množinah od 56 l naprej ali ki ga zavžije zasebnik iz lastne šrambe in ki je danes vsakega davka prosto.

Res je, da bi bilo prav, ako bi bil vinski davek na vse konsumente pravično razdeljen, vendar moramo ugovarjati vpeljavi takega davka, to pa zaradi tega, ker bi se s tem davkom delala velika krivica našim vinogradnikom, našemu kletarstvu pa bi se stavile nepregledne zapreke in nepravilne.

Glede saniranja deželnih financ zavzemamo principiarno stališče, da ne gre pritegniti samo en del prebivalstva kranjske dežele in zlasti ne tistega dela, ki ima vzlic svojim dragocenim kulturam najtežje stališče in ki je priznano najmanj imovit.

Davek za saniranje deželnih financ naj nosijo vsi deželani brez izjeme in naj je med Gorenjce in Notranjce ravno tako pravično odmerjen kakor med Dolenjce.

Sicer bi bil pa ta davek tudi preveč odvisen od vinskih letin in zaradi tega premalo zanesljiv, kar bi ne moglo ugodno vplivati na normalnost deželnih dohodkov.

Za vpeljavo take samostalne deželne doklade ne moreta biti za nas mero-dajni ne Koroška ne Bukovina, ker ti dve deželi skoraj nič vina ne pridelujeta in se tam prodaja le vino, ki je vpeljano iz drugih dežel. Položaj kranjske dežele je v tem pogledu bistveno drugačen in prav nič bi ne imeli proti temu, ampak nasprotno, če bi se vpeljal tak davek le za vina iz drugih

dežel, kakor se to na Koroškem godi. Našo domačo vinsko produkcijo je pa varovati in pospeševati je iz tega vzroka vse, kar bilajšalo izvoz in kupčijo v druge kraje. Z novim ali bolje rečeno z razširjenim vinskim davkom bi se pa to ne zgodilo, ampak bi se eksport obtežil in odpirala bi se vrata konsumu piva, ki že sedaj preplavlja naše vinske kraje in dela hudo konkurenco; gladila bi se pot pa tudi za import tujih, cenejših vin iz Ogrskega, Hrvaškega itd., katerih imamo že sedaj preveč v deželi.

Ako se prinas iztočiti toliko piva, ako se mora prinas v dobrih letih vino doma piti po vinotočih in več kakor treba tudi po zidanicah, temu je krivo pomanjkanje kupcev, pomanjkanje dobro urejene vinske kupčije, oziroma pametne trgovske organizacije. Naš vinogradnik je glede vinske kupčije preveč sam sebi prepuščen in premalo izveden v trgovskih zadevah.

Sedaj naj pride pa še dacar in naj pečati sode po naših zidanicah! In naj se vse te nepravilne, ki se odigravajo po kleteh gostilničarjev, spravijo še v komplicirani meri v naše zidanice. Če bi ne bilo nobene gmotne izgube, če se odvali ves davek na konsumenta, že to samo dejstvo, da bi prišle naše zidanice pod težko in dragoceno kontrolo deželnih dacarjev, že to omejevanje prostega ravnanja z vinom, ki bi bilo mimogrede povedano na veliko škodo skrbnemu kletarstvu, že to nam daje povoda dovolj, da se z vsemi silami branimo vpeljavi vinskoga davka.

Sicer bi bila pa vsa ta kontrola veliko predraga, zlasti v slabih letinah, razum tega bi bila pa tudi pri tem številu zidanic in pri tej daljavi naših vinogradov iz tehničnih ozirov kratkoma ne moglo, če pomislimo na vsa različna dela, ki se morajo večkrat v istem času opravljati po zidanicah od trgatve do prodaje vina.

To omejevanje bi pa ne škodilo samo dobremu kletarstvu, ampak tudi uspešnemu razvoju naše vinske kupčije, ki je danes na slabih nogah in potrebuje nujne povzdige.

Da, ko bi ta davščina pripravila naše vinogradnike od tega koraka, da bi se oklenili združne organizacije, potem bi imelo to veliko pomena za naše kletarstvo, ali tega ni v naših razmerah pričakovati, kakor nas uče dosedanje izkušnje. Naši kraji niso povsod ugodni za združno vinsko trgovino in je velika škoda, da se ti idealni cilji našega kletarstva še dolgo časa in po večini krajev sploh ne bodo mogli udeležiti!

Pač pa bi se z vpeljavo vinskoga davka na zasebno vino še to kupčijo, ki jo imamo, težko zadelo, vse bolj težko, kakor si na prvi pogled mislimo.

Ze sedaj se je boriti proti konkurenci, ki prihaja z vinom iz drugih dežel. Ta boj se bo poostiril na škodo domači produkciji. Bati se je pa tudi tega, da bodeta gostilničar in zasebni odjemalec, med katerima je bilo dosedaj nekoliko zdrave konkurence, ki je na ceno ugodno vplivala, skupaj tlačila vinogradnika in pritiskala na ceno vina. Sploh pa ne smemo od zasebnega konsumenta v današnjih razmerah, ko se življenje tako draži, po drugi strani pa boj proti alkoholu uspešno napoveduje, dosti pričakovati in naravna posledica bode, da se bode moralo pod pritiskom vinskoga davka še več vina doma popiti kakor se ga je dosedaj. In kaj pa z vinom, ki bo z adacano, pa se ne bo dalo prodati?

Končno bi bilo tudi to navesti, da se po vinskem zakonu z dne 12. aprila 1907 petijot sploh prodajati ne sme in da je tudi sadni most po vinskih krajih edino le za domačo rabo in brez pomena za kako izdatno kupčijo.

Po naši stvarni in nepristranski sodbi se tedaj ne moremo ojunčiti in ogreti za davek, s katerim bi se občutno udarili naši vinogradniki in s katerim bi se bolj koristilo importu tujega blaga kakor pa prodaji domačega vinskoga pridelka.

Odbor kmetijske podružnice v Novem mestu.

× × ×

Opomba uredništva: V deželnem zboru je naše zastopstvo že ostro nastopilo proti vinskemu davku takrat, ko je hotela država uvesti vinski davek ter je bil tozadevni protest S. L. S. v deželnem zboru sprejet. Vsa stranka je najodločnejše nastopila proti vinskemu davku ter na tem stališču nelzprosno vstraja. Bivši deželni

glavar je s svojo brošuro, s katero je šel delat uslugo liberalcem, se tudi v tej točki ločil od stranke. Liberalcem, ki so Šukljejevo brošuro hvalili kot izvor prave pameti in duhovitosti, bodo kmetje malo hvaležni. »Slovenec« je takoj najodločnejše nastopil proti Šukljevi nakani in sekundiranju naših liberalcev.

Zmede v Turčiji.

Nezadovoljnost turških mogotcev z Enver bejem.

Iz Carigrada se poroča, da na visokem mestu nič več ne zaupajo Enver beju, ker se boje, da grozi radi njegove častilakomnosti nevarnost kalifatu. Prisego, s katero je svoje vojake navdušil za boj proti Lahom, tolmačijo tako, da bi v slučaju, če bi se Turki in Lahji sporazumeli, pregovoril Arabce, da odpadejo od Turčije in da ustanove samostojen kalifat. Enver bej, zet sultanov, bi v tem slučaju postal sam kalif. Podpirale bi ga velevlasti, ki bi rade videle, da se Arabci osvobodijo.

Vojaška zarota v Turčiji.

Štirje častniki, člani tajn. zveze »Blagor armade« so osebno prisilili vojnega ministra, da je odstopil. Zagrozili so mu, da ga usmrte, če ne odstopi. Vojni minister je sicer častnike kaznoval, a takoj vložil prošnjo za odstop. Sedanja zarota v armadi, ki je razširjena od Damaska in Erzeruma do Albanije, vodi polkovnik Ladik, med njim in vlado posreduje Nazim paša. V zvezi z zarotniki sta tudi prestolonaslednik in princ Saba Edin. Iz Carigrada se poroča, da so se v utrdbi Karaburu uprli vojaki. Neki desetnik je ustrelil nekega turškega častnika. Vojaki so klicali: Živio sultan Abdul Hamid! Vladi zvesti vojaki so razorožili upornike.

Novi turški vojni minister.

Kakor smo že poročali, je imenovan za vojnega ministra dosedanji polovnik 4. turškega armadnega zbora v Erzerumu, Tartar Osman paša. Politično novi vojni minister še ni deloval.

Boji v Albaniji.

Vstaše, ki so se zbrali v okolici Tirana, so vojaki razkropili. Voditelja albanskih vstašev, Idris Sefer in Ahmed Bejdulah sta brzojavila albanski poslancema, da naj posredujeta zaradi bojev, ki trajajo v Albaniji že dva meseca in da naj se pomirjevalno vpliva na 80.000 razburjenih Albancev. Iz Skadra poročajo, da trajajo boji med Miriditi in turškimi vojaki že več dni. Skadrski vali je ponudil Mohamedancem orožje proti Miriditom, a Mohamedanci so orožje odklonili.

Črnogorske čete v Novem Pazarju.

Plevlje, 16. julija. V okolici Kolašina, Črnagora, prebivajo Črnogorci, ki niso bili nikdar zadovoljni s črnogorsko upravo. Minuli teden je 40 Mohamedancev zapustilo Kolašin. Begunci so vdrl v Novi Pazar, kjer napadajo črnogorske potnike. Umrili so že več Črnogorcev in Črnogork.

Turški vojaki vdrl v Črnogoro.

Turški vojaki so vdrl dne 14. t. m. popoldne čez črnogorsko mejo. Ranili so 2 Črnogorca. Črnogorci so zasledovali Turke in jih šest ustrelili.

SESTANEK NAŠEGA ZUNANJEGA MINISTRA Z IZVOLSKIM.

»Zeit« poroča, da se letošnje poletje sestane v Solnogradu avstrijski zunanji minister grof Berchtold in ruski poslanik v Parizu Izvoljski. V Gasteinu se pa koncem avgusta sestane grof Berchtold in nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg.

VOLILNA PREOSNOVA NA OGRSKEM.

Ogrsko notranje ministrstvo izdeluje volilno preosnovo, ki je zelo komplicirana. Načrt predlože jeseni zbornici. Preosnovati nameravajo volilne kakor tudi upravne okraje in stolice, da zagotove nadvlado mažarskemu plemenu.

VPRAŠANJE O SREDOZEMSKEM MORJU IN AVSTRO-OGRSKA.

Neki avstrijski diplomat je izjavil glede na vprašanje o Sredozemskem morju: »Če bi se bila sklenila pogodba po kateri bi se Avstrija izključila iz Sredozemskega morja, bi bilo to enako vojni napovedi in bi mi morali odgovoriti s koncentracijo armade na južno tirolski meji. Ne verujemo, da se je sklenila taka pogodba in tudi ne kakor se trdi, da se ta pogodba uveljavi, ko se konča laško-turška vojaka. Avstro-Ogrska se ne bo nikdar pustila izključiti iz Sredozemskega morja, če se mora tudi boriti do zadnjega moža in izstreliti zadnjo patrono.«

MIROVNA POGAJANJA LAHOV IN TURKOV.

Neki turški državnik, ki je potoval skozi Berolin, je izjavil, da se zasebno pogajajo o miru bankirji. Lahki zdaj presoja korak, ki bi omogočil velelastim posredovanje.

PORTUGALSKA REPUBLIKA V NEVARNOSTI.

Iz Lizbone se poroča preko Londona:

Položaj na Portugalskem je zelo resen. Vlada je poizvedela, da je velik del vojakov 2. in 16. pešpolka ter 4. in 5. kavalerijskega polka hotel razviti kraljevsko zastavo v Lizboni, kakor hitro prekorači Conceiro mejo. Osobito častniki so nameravali to storiti. Neki častnik je pa izdal zaroto. Vlada je zato nadvladala položaj. Conceiro je pobegnil v Sierro Amao.

RESEN SPOPAD KITAJCEV IN RUSOV.

V vasi Čira v kitajskem Turkestanu so obkolili kitajski vojaki hišo Rusa Sajd Efendija, ki je nato streljal na Kitajce, ki so nato zažgali hišo. V zažgani hiši je zgorelo 100 Rusov, več so jih pa Kitajci ustrelili.

STRAH PRED ANGLEŠKIMI SUFRAGETKAMI.

Organizacija angleških sufragetk vedno odločnejše nastopa. Ker so aretirali osebe, ki so nameravale zažgati vilo kolonialnega ministrstva, so se sufragetke zdaj zarotile, da hočejo usmrtiti več ministrov.

GROZODEJSTVA ANGLEŽEV V PERUU.

Angleškim trgovskim družbam v Peruu očitajo strašne grozovitosti. Peruanska amazonska družba je tako postopala, da je stalo 4000 gumija 30 tisoč Indijancev življenje. Indijancem, ki so nabirali za družbo gumi, niso dajali jesti. Obglavljali, postreljali in do smrti so pretepali Indijance in Indijanke, ki niso nabrali toliko gumija, kolikor ga je družba zahtevala.

Dnevne novice.

Poljski minister krajan Ladislav Długosz na Bledu. Danes ob 8. uri zjutraj se je v letovišče Bled pripeljal poljski minister krajan Ladislav Długosz. Na Jesenicah ga je pozdravil državni poslanec Pogačnik, na blejski postaji pa županstvo in zdraviliška komisija. Tudi minister javnih del Trnka je bil navzoč pri sprejemu. Odličnemu gostu pritrčen pozdrav na slovenski zemlji!

Proti vinskemu davku. V večerajšnji seji je na predlog predsednika Povšeta glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske soglasno sklenil resolucijo proti Šukljatovemu novemu vinskemu davku.

Kanonično umeščen je bil včeraj ž. g. Janez Štrubelj, župni upravitelj pri Sv. Trojici nad Cirknico na istu župnijo.

Posledice svobodomiselne morale so zelo žalostne. V julijski številki »Deutsche Revue«, ki je vse kaj drugega kakor katoliška, priobčuje vseučilišni profesor, nacionalni ekonom dr. Julij Wolf razpravo o nazadovanju števila porodov v Evropi, v kateri prihaja do rezultata, da je poleg drugih vzrokov poglavitni pojemanje religioznosti. Francija je za časa Napoleona poleg Rusije bila najbolj obljubena dežela v Evropi, lani pa je znašal njen deficit na porodih že 35.000 duš. Pa tudi Nemčija in Avstrija sta začeli nazadovati. Dejstvo je, da z ateistično-materialistično kulturo število porodov pada, religiozno-tradicionalna kultura pa je pospešuje. Največje naraščanje kažejo v Evropi dežele rusko-ortodoksne vere in v Nemčiji okraj, kjer prevlada kat. centrum; najnižje število porodov pa nahajamo v Franciji in v Nemčiji v volivnih okrajih socialne demokracije. V istem času kakor dr. Wolf, pa se je oglasil tudi francoski nacionalni ekonom, znani Pavel Beaulieu, ki pravi, da mora Francija, ako se hoče obvarovati razljudenja, prenehati z veri sovražno politiko, ker je fakt, da se verno prebivalstvo bolj množi kakor oni sloji, ki so prepojeni ateističnega materializma. To ne temelji samo v posebnih zapovedih Cerkve glede zakonske morale, ampak v celim svetovnem nazoru. Katoliška vera je, kakor je nedavno angleški minister Lloyd George dejal, najbolj socialna, polaga na družino največjo važnost, uči človeka živeti za druge, za potomce, ga stori pripravnega za žrtve, za očetovstvo in materinstvo, ateistični materializem pa ravno narobe in naj se tudi odeva z imenom »socializma«. Vsak ljubi le sebe, lastno udobnost, kaj mu mar prihodnjih generacij? Čemu si oteževati življenje z

rodbino in skrbijo zanjo? Tako nepristranski znastveniki in resnični misleci, naši svobodomislci pa, seveda ne bodo prenehali hvaliti svojo »moderno kulturo«.

Nova stranka. Prejeli smo in priobčujemo: Z ozirom na notico, objavljeno v »Slovencu« dne 6. julija 1912 pod naslovom »Nova stranka?«, prosimo cenjeno uredništvo, da na podlagi § 19. tiskovnega zakona objavi sledeči popravek: »Ni res, da pristopi uradniška jugoslovanska železničarska organizacija k snujanju se »Narodni socialni zvezi«; res je, da se podpisano društvo ne bavi s tem vprašanjem. — V Trstu, dne 13. julija 1912. Za »Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov v Trstu: V. Černigoj, predsednik; I. Korošec, tajnik.« Narodno socialna stranka je torej v čudnem položaju, da se je že pri rojstvu sramujejo tisti, o katerih je bila prepričana, da so njeni. Saj je hotela celo, da bi se društvo jugoslovanskih uradnikov razpustilo, a je končno to opustila ter ustanovila Narodno Socialno Zvezo, češ, da so potem v tej Zvezi lahko vse organizacije, tudi uradniška. Skoro samo to strokovno organizacijo so imeli narodni socialci, sedaj se pa tudi ta brani dičnih ljubljanskih organizatorjev. Pa ne, da so gotovi gospodje malo preveč glasno in jasno govorili o militarizmu, pa je sedaj namesto poguma nastala bojazen? Kako se bodo neki izvršili sedaj tisti »velepomembni in zgodovinski važni dnevi«, o katerih je nedavno sanjal »Dan«? Pri dohodu čeških narodnih socialcev bo treba gostom pokazati gorenji popravek, da bodo videli, kako iz nič hoče obstajati pri nas narodno socialna stranka.

Poslanec dr. Ravnikar je padel popolnoma na »Narodov« nivo. Na shodu v Mostah je pogrel »Narodovo« laž, da je deželni glavar ustavil nadaljnje delo v Završnici. Kaj naj si neki volivci mislijo od poslanca, ki prihaja na shod s takimi napačnimi informacijami? Tudi o Oražmu je dr. Ravnikar pogreval stare neresnice liberalnega časopisja. Ali liberalci res ne morejo v boj z boljšim orožjem?

Da se izkaže resnica, sta ovadila dr. Tavčar in dr. Triller Ribnikarja sodišču, tako pravi včerajšnji »Narod«, in ni jima bilo na tem, da je Ribnikar obsojen. Žalibog moramo temu kavalirstvu oporekati in poudarjamo izrecno, da je dr. Triller pri obravnavi pred okrajnim sodiščem zahteval zaporno kazen za Ribnikarja. Seveda je potem v vzkladni instanci dr. Triller svojo veliko »človekoljubnost«, ki bi mu znala vendar postati nerodna, popravil v toliko, da se je Ribnikarja obsodilo samo v denarno kazen. Zahtevati zaporno kazen, če se človeka lahko obsodi v denarno globo, to je res kavalirsko in po drugi strani jasno sledi, da jima je bilo tudi na tem, da se Ribnikarja obsodi. Ja, ja, glücklich ist, wer vergißt, toda take stvari se ne pozabijo... Tudi o tem bi se dalo pisati, zakaj trgovska zbornica, oziroma Lenarčič na Erzenove izmišljotine ni ovadil Kregarja sodišču. Kajpada iz samega kavalirstva, toda ne do Kregarja, ampak do tajnika dr. Murnika in njegove remuneracije 900 kron. —

Ogenj. Dne 13. t. m. zvečer je zlobna roka zažgala hlev in pod Marijane Tomšič, dvode in posestnice v Tacnu. Hudoobnež je porabil trenotek, ko je bila prav vsa družina na polju. Sosedje so v skrajni sili rešili živino. Pri tem se je znatno opekkel g. Bitenc, da je moral v bolnico.

Ali pamet še ni zmagala? Neki gospod se v »Hrvatski Rieči« zopet z vsem pathosom zavzema za to, da bi se hrvaški katoliški euharističnega kongresa ne udeležili. Končno je stvar katoliških Hrvatov, ali se hočejo tega slavlja udeležiti ali ne, treba pa je jasno povedati, da je jako nespametno o tej stvari javno debatirati v največje veselje nasprotnikov katoliške misli. Popolnoma nedopustno pa je, če se tako o tej stvari argumentira kakor neki dijak v 677. številki »Hrvatske Rieči«. Ta gospod trdi namreč z vso resnostjo, da bi ne bilo samo protinacionalno, temveč celo proti veri, ako se Hrvati euharističnega kongresa udeležijo! To pa zato, ker to slavlje baje ni samo versko, ni le internacionalno, ampak po službenem komuniqueju osrednjega odbora obenem tudi »državna slavnost« v čast »mille nam Avstrije«, v proslavo »močne monarhije«. Če bi pa Hrvati tudi to slavili, bi po mnenju pisca »sami sebi direktno v lice pljunili«, končno pa »Stari zakon zabranjuje verske slovesnosti v suženjstvu«. — Te gorostasne bedarije pobijati bi bila prevelika čast za dotičnega naivneža, čudimo se pa »Hrvatski Rieči«, da take stvari celo na uvodnem mestu priobčuje. Dotični gospod se za svojo osebo lahko drži še zakonov Starega Testamenta, list pa, ki stoji na programu moderne

stranke, katera sloni na pragmatični sankciji, ne bi smel dajati prostora takim otročarijam, ki so za bana Cuvaja in Mažare le povod, da Hrvate še bolj očrnijo.

Napadi na gerenta Oražma v Mostah. V liberalnih listih so pričeli, ker se bližajo občinske volitve v Mostah, prinašati moščanski liberalci nove lažnjive napade na tamošnjega gerenta g. Oražma. Tudi liberalni poslanec dr. Ravnikar je trdil na liberalnem nedeljskem shodu v Mostah, da je gerent »spoznal neko bolno kravo za zdravo, ker upa od one hiše sedem glasov in neko zdravo kravo za bolno, ker gospodar ne bo volil njega«. Resnica pa je ta, da g. Oražem nima ničesar opraviti z mesoogledstvom, in da je bila krava posestnika Kelbelna že zaklana, ko mu je mesogledlec o tem poročal. Oražem je mesogledcu naročil, da mora zadevo sporočiti na okrajno glavarstvo, nakar mu je mesogledlec drugi dan sporočil, da je okrajno glavarstvo dovolilo, da se od zaklane krave lahko porabi četrt, ostalo pa zakoplje. Glede trditve, da je pa spoznal zdravo kravo nekega drugega posestnika vulgo Hausa v Mostah, kot so pisali liberalni listi, za bolno, pa je stvar, da posestnik vulgo Haus sploh ne eksistira in da je cela stvar iz trte izvita. Ravno tako neresnični so tudi drugi napadi na Oražmovno osebo, liberalcem gre le za to, da bi pri volitvah dosegli z nečednimi pripomočki kake uspehe, kar pa se ne bo zgodilo, kakor upamo.

Silna nevihta. Iz Ambrusa. V nedeljo 14. julija popoldne okrog 4. ure smo imeli grozen vihar s točo. Med nevihto je strela udarila v Višnjah v neko hišo, pod katero je tudi hlev, in ubila 8 letnega fanta, enega vola in eno kravo. Užgala se je tudi streha, katero so pa pogasili. Vihar je lomil drevje, podiral lipe, razkrival strehe. V Primčvasi je podrl kozolec s štirimi okni. V cerkvi je napravil tudi veliko škodo. Odprla so se okna, katera je vrgel na tlak. Pometal je cvetlice z oltarjev in podobne, križev pot je pa toliko, da je še obvisel na zidu. Bilo je po vsej cerkvi polno ometa in vode. Žalosten pogled za vsakega, najbolj pa za kmeta. Naprošene so bile že ženice za žetev pšenice, sedaj jo pa bomo kosili. Po polju je vse silno lepo kazalo. Takega viharja in toče ne pomnijo niti najstarejši ljudje.

Ogenj in nevihta. Krka, 15. julija. V nedeljo, dne 14. julija popoldne je pridivjala od Zatičine k nam silna nevihta z močnim nalivom. Vihar je podiral kozolce na Muljavi, v Lesah in v Zagradcu. Oves je polegel, koruza leži podrt na tleh. Na Krki je med nevihto udarila strela v Rebolov kozolec, ki je s senom vred pogorel do tal. Škode je nad 2000 K. Pogorelec je bil zavarovan. Ob pogledu na podrti turšico, ki je tako lepo kazala, se solzi marsikatero oko. Treska in hudega vremena, reši nas, o Gospod!

Drugi živinski semenj v Banjaloki pri Kočevju se vrši dne 23. julija t. l., na kojeja se cenjeno občinstvo vljudno vabi. Po odredbi visoke c. kr. deželne vlade je hrvaška meja odprta in je pričakovati veliko živine.

Predavanje o elektriki in njenih gospodarskih koristih v Česnjici pri Železnikih bo imel v tamošnjem združenem posloju inženir V. Remec, ravnatelj zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem v nedeljo dne 21. t. m. Ker gradi sodarska druga v Česnjici pravkar večjo turbinsko napravo, s katero se bo proizvajala gonilna sila za strojno napravo zadrage in poleg tega tudi še električna sila, ki se bo lahko porabila v prid sosednjim vasem, utegne zanimati predavanje predvsem bližnjo okolico Česnjice in Železnikov.

Tečaj za čevljarje v Žirih priredi Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v poletnem času. Tečaj bo vodil strokovnjak, odposlan od obrtno-pospeševalnega urada na Dunaju in se bo vršil pouk vsak dan celodnevno. Prijave naj se vložijo na naslov: »Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22« ali pa pri tamošnji čevljarški zadruzi. Pouk je brezplačen.

Odlikovanje za 40letno zvesto službovanje. Deželno predsedstvo je priznalo častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje cerkovniku Jakobu Miklavčiču v Malem Korenu.

Iz finančne službe. C. kr. evindenčni geometer I. razreda Avgustin Sedlecky je prestavljen od zemljiško-davčnega katastra Ljubljana I. v Cerknico.

Iz davčne službe. Davčni praktikant Ivan Vidmar v Trebnjem je prestavljen k davčnemu uradu v Novo mesto.

Ljudsko šolstvo. Okrajni šolski svet v Kočevju je imenoval suplenta v Skrilu Jožefa Webra za provizoričnega učitelja na dosedanjem službenem mestu.

Izpremembe na južni železnici. Prestavljeni so: Konrad Terčak, postajenačelnik, iz Prestraneka kot revident

v Trst; Franc Gornik, pristav, iz Rakeka kot postajenačelnik v Prestranek; Ivan Zapečnik, asistent, iz Pragerskega v Zidanmost; Jožef Hlava, asistent iz Wörgla v Rakek; Egon Taucig, pristav, iz Opatije—Matulje v Opčino; Richard Uhl, uradniški aspirant, iz Trnovo—Ilirske Bistrice v Sežano; Gustav Marterer, prov. asistent, iz Ehrenhausna v Pragersko; Rihard Köchler, prov. asistent, iz Nabrežine v Opatijo—Matulje; Ivan Kaffon, asistent, iz St. Petra na Kranjskem v Nabrežino; Jožef Valenčič, prov. asistent, iz Nabrežine v St. Peter na Kranjskem.

Tatvina na Viču. V Viča se nam piše: Ko so v nedeljo zvečer Novakovi odšli na Ciril—Metodovo veselico, priplazil se je dosedaj še neznan uzmovič v njih trgovino ter odnesel kakih 500 kron. Baje so drugo jutro dobili nekaj denarja krog hiše raztresenega. Gg. orožniki skrbno iščejo dolgoprstneža. Enega, ki je osumljen, so že odvedli v zapor.

Iz Gorican. Prihodnjo nedeljo bodo imeli tovarni delavci iz Gorican in Medvod ob deseti uri sveto mašo na Šmarni gori.

Matura v Novem mestu. Izmed 20 maturantov so z odliko maturirali 4, z dobrim uspehom 15 in 1 je za 6 mesecev reprobiran.

Nesreča. Alojz in Marija Može iz Gor. Kamenc sta šla na polje. Z njima šla je tudi petletna hčerka Mici. Ker sta pa doma pustila še dva manjša otroka, sta poslala Micko domov k mlajšima. Na potu pa zaide dekletce v precej globoko mlako, ktera se zbira na polju Kastrevc Ane ter vtone.

Nevihita. Iz Zagradca poročajo: V nedeljo, dne 14. t. m. ob 3. uri popoldne bila je strašna nevihta. Oves, koruza je vsa pavaljana, pulila je drevesa, podrla en kozolec. Hvala Bogu, vsaj toče ni bilo vmes.

V Ameriki umrla Slovenka. V Pueblu je dne 23. junija umrla gospa Helena Thomas, rojena Kern v Zagorju pri St. Petru na Notranjskem. Stara je bila 40 let, v Ameriki je bila približno 20 let.

Okrašenje Krasa. V »Slovenskem Narodu« čitamo: »Za »Ciril—Metodovo družbo« so poslali: Anton Križman, Kamnik, 20 K, zložilo 42 prijateljev pri odhodnici c. kr. okr. sodnika gospoda Ivana Vrančiča z geslom: »Ponosna bodi Ilirska Bistrica, da dobiš v se moža, ki bo kras Krasa.« — In to je slovenska inteligenca!

Primorske vesti.

Slovenska trgovska šola v Trstu. Letno poročilo za leto 1911/12 izkazuje sledeče število učencev: Pripravljalni tečaj: 30, I. tečaj: 24, II. tečaj 3 učenci. Novo šolsko leto se prične 16. oziroma 19. septembra. V I. tečaj se sprejemajo absolventi meščanskih in nižjih srednjih šol in pripravljanih tečajev na trgovskih šolah. Jeseni se odpre v področju že obstoječe deške tudi I. letnik dekliške trgovske šole v Trstu, ako se zgodi najmanj 20 deklic z dovršeno meščansko šolo ali tej enakovestno šolo. Vpisnina 9 K, šolnina 200 K, plačljivih v desetih obrokih. Informacije se dobe pri ravnateljstvu.

Nesreča na železnici. Vlak južne železnice, ki odhaja iz Trsta ob 9. uri 25 minut zvečer v Kormin, je blizu Sv. Križa povozil železniškega delavca Vidmarja in ga popolnoma raztrgal.

Umor. V Trstu je v soboto ponoči umoril v neki tolerančni hiši v ulici S. Filippo slikar Karel Witt neko Lisetto Alfonsi. Zadal ji je 21 ran z nožem. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer pa je kmalu nato umrla. Tudi Witt je bil ranjen na vratu, ker si ga je hotel najbrže prerezati.

Aretacije v Mirni. Orožništvo je aretiralo tudi Ivana Komidarja, bivšega knjigovodjo pri bratih Faganelli. Govori se, da je vedel za sleparije pri tvrdki, bil pri tem udeležen in da je pričakoval od tvrdke za svojo pomoč plačilo.

Umrli v Gorici v soboto ob 3. uri popoldne v 91. letu svoje starosti Anton Bolko, veleposestnik, veletržec, oče Leopolda Bolka, bivšega deželne poslanca in last g. Žnidaršiča, ravnatelja ženskega učiteljskega.

Zastrupljenje. V Kozani je umrla 72 letna Marija Budin. Sumi se, da je bila zastrupljena.

Tržaški blagovni promet. Poročilo tržaške zbornice za trgovino in obrt je izšlo za leto 1911 ter povzame iz njega nekaj zanimivih podatkov. Po železnici je bilo pripeljanega blaga 12.055.120 stotov v vrednosti 708.325.037 kron, med tem ko je znašal izvoz 12 milijonov 193.745 stotov v vrednosti 672.411.412 K; uvoz po morju je dosegel sledeče svote 21.441.245 stotov za 744.820.791 K, izvoz po morju pa 9 milijonov 280.541 stotov za 712.389.139 K. V letu 1911. je znašal splošni promet

blaga v Trstu 2.837.946.379 K, ki je še za enkrat tako velik, kakor je bil blagovni promet pred desetimi leti. Še večji razloček opazimo leta 1861., ko je znašal tržaški promet komaj četrtino današnjega prometa. Povzdiga Trsta je skoro brez primere z ozirom na intenzivnost in hitrost časa, v katerem se je izvršila.

Požar v Podbežah pri Podgradu. Dne 8. julija t. l. je uničil ogenj petim posestnikom vsa gospodarska poslopja s hišami vred. Vsled močne burje in pomanjkanja vode ni bilo možno rešiti ničesar razun obleke, ki so jo imeli na sobi. Škoda je cenjena nad 40.000 kron.

Koroške novice.

k Dobernig — častni meščan v Beljaku. Občinski svet v Beljaku je imenoval nemško-nacionalnega poslanca Doberniga za častnega meščana.

k Toča. Suha nad Dravogradom. Dne 9. t. m. se je vsula popoldan pogubonosna toča, da je žito na polju zmlačeno, sadje deloma uničeno in vrtovi opustošeni. Zalostno je to tembolj, ker je bila lani občutna vročina, letos zopet nesreča iz oblakov. Najbolj so prizadeti kraji na Sv. Mestu, na Suhi in deloma v sosednji župniji v Zvabeku. Grajsčaku g. Opolzer je blizo pet oralov bujno rastočega hmelja do cela pobila in ne bo imel od tega nasada niti peti del pričakovanega dobička. Škoda se bo v teh dneh cenila; ali bo davkarija po očetovski pripoznala prizadete posestnike je dvomljivo.

Štajerske novice.

Šlomškovo slavnost priredi T. O. O. v Gradcu dne 21. julija združeno z javno telovadbo in ljudsko veselico.

Š Liberalni pobijalci. Iz Jeruzalema pri Ormožu: Dolgo sem molčal na napade »Slovenskega Naroda« in »Narodnega Lista«, kjer se vedno gode stara pesem o »klerikalnih« pobijalcih itd. Kakor že znano, se je svoj čas o priliki veselice liberalne požarne brambe v liberalni gostilni zgodil uboj, kjer je izgubil svoje življenje mlad 20leten fant. Liberalci so razbojnali vest, da je morilec »klerikalec«, ud »Mladiške Zveze« pri Sv. Miklavžu itd. Preiskali smo celo zadevo po strogo nepristranskih mozhah ter prišli do sledečega zaključka: 1. Morilec Ivanjšič ni bil nikoli ud katesibodi Marijine družbe, še manj pa »Mladiške Zveze«. 2. Res pa je, da je ob času zadnjih volitev agitiral za liberalno stranko in z umorjenim vred bil naš najstrupenejši nasprotnik. Zadnjič, ko sem bil na izprehodu pri Jeruzalemu, sem našel očeta morilčevega pijanega ležati ob cesti, in ob tej priliki sem se spomnil besed: »Kakršen je les, takšen je klin, kakršen je oče, takšen je — sin«. Lahko bi še navedel mnogo zanimivih stvari iz življenja teh dveh fantov, pa ker mi ne delamo po liberalnem receptu, še mrliča ne v miru pustiti, a junaka morilca pa, ki je za svoj junaški čin pred mariborskim porotnim sodiščem bil obsojen na osem mesecev težke ječe, tudi s tem ne bomo izpreobrnili.

Š Umrl je v Frankovcih pri Ormožu pretečen teden Jakob Kosajnc. Naj v miru počiva!

Š Preložen mladeniški tabor. Sv. Tomaž pri Ormožu: Pri nas bi se moral vršiti v nedeljo, dne 7. julija, velikanški mladeniški tabor. Nam Slovencem skrajno sovražno c. kr. okrajno glavarstvo ptujsko je, da je istega en dan po preje prepevala. Kot vzrok je navedlo motenje miru in dušljivi (?) kašelj. Kakor je nam znano, se je letos vršilo že več mladinskih shodov, pa pri nobenem ni delalo ovire okrajno glavarstvo, edino nam je hotelo nagajati. Zakaj, lahko umemo! — Shod se je torej moral preložiti na poznejšo dobo.

Š Slovenec prof. Božidar Štifar, ki služi v Rusiji ter je državni svetnik, je prišel sedaj obiskat rojstni kraj Solčavo. Po končanem vseučilišču se je podal v Rusijo, stopil tam v carsko službo, odpadel od vere in se poročil s staroverko in bil z raznimi redovi odlikovan. Ako bi bil značajan katolik ostal, bi vsega tega ne bil dočkal. — Toliko v pojasnilo pred kratkim priobčene novice o »odličnem« Slovencu iz Rusije.

Š Mizarški štrajk v Gradcu. Kršč. soc. organizacija se je mirnim potom z mojstri poravnala. Dosegli so zboljšanje plače 2 vinarja na uro. To ni sicer veliko, a bolje je kot nič. Organizacija je sklenila pogodbo z mojstri za pet let. Soc. demokrati pa niso bili zadovoljni s temi pogoji. Začeli so v nekaterih delavnicah stavkati. Mojstri so izdali svarilen opomin, v katerem so opominjali soc. demokrate, da če začnejo štrajkati, da bo boi trajal dolgo. V več

delavnicah so mojstri zahtevali, da naj prinese vsak mizar potrdilo od kršč. soc. organizacije, da je član oziroma da je pristopil. Kdor ne prinese potrdila, ne sme v ponedeljek, to je dne 15. julija naprej delati. V soboto dne 13. julija je imela krščanska organizacija zborovanje, udeležba je bila velika. Pristopilo je mnogo novih članov, nekaj soc. demokratov, nekaj pa popreje sploh neorganiziranih mizarjev, tako, da se je organizacija znatno pomnožila. Veliko bo zabavljanja po shodih in časopisju čez našo organizacijo, a mi imamo pogodbo v rokah, ter lahko mirno delamo naprej do leta 1917, ko bo zopet treba pogodbo obnoviti.

Š Matura na ptujski gimnaziji se je vršila dne 13. in 14. julija. Vsi 13 maturantje so Nemci z odliko ni napravili nihče, padel tudi nobeden. Zvečer so imeli serenado, na koncu obilgato: »Wacht am Rhein«!

Š Imenovanja. Graško nadsodišče je imenovalo pravne praktike pri deželni sodišču v Gradcu Jožefa Šilicha, dr. Rudolfa Frössinga in dr. Gvidona Raimanna, dalje Janeza Watzla pri mariborskem okrožnem sodišču za avskultante v področju graškega nadsodišča. — Deželno finančno ravnateljstvo je imenovalo davčna oficiala Jakoba Blažona in Rudolfa Vívoda za davčna oskrbnika in davčne asistente Feliksa Prandstätterja, Jožefa Špraha, Julija Gigerla, Alojzija Kanworskega, Franca Donaja, Ferdinanda Preloga, Karla Hrena, Franca Henja, Ludvika Pluharja, Matija Najžerja, Julija Ludwiga, Antona Reiterja, Jožefa Wresnika in Karla Wonicha za davčne oficiale. — Imenovanja v politični službi. Namestnik je imenoval konceptne praktike dr. Feliksa Lanjšica, dr. Edm. Koschatzkega, dr. Alf. Wesselyja in Simona Hagenuerja za namestniške koncipiste ad personam.

Umrl je asistent na mineraloškem oddelku zagrebškega deželnega muzeja, Fran Kučan. Ravno je bila dotiskana njegova doktorska disertacija in dovoljena ustanova za naučno potovanje v inozemstvo, ko je njegovo znanstveno delo ustavila sušica in ga spravila v grob.

: Naročajte „Slovenca“ :

Gospodarsivo.

Južna železnica. Na hrvaških in ogrskih progah je podražila južna železnica cene III. razreda v osebnem prometu pri 100 km za 50 vin. in pri brzovlaku za 1 K. Sorazmerno velja to tudi za II. in I. razred. Na avstrijskih progah se cene ne izpremenijo.

Ogrsko-ameriška banka. Trije večji ogrski denarni zavodi, Ogrska splošna kreditna, Peštanska komerčna in Ogrska eskomptna banka so skupno ustanovili v New Yorku novo banko Transatlantic Trust Co., ki je v prvi vrsti namenjena za ogrske državljane v Ameriki, pred vsem seveda za izseljence. Novi zavod ima lastnega kapitala 5.250.000 K.

Nekaj gospodarskih številk iz Hrvaške in Ogrske. Vsa Ogrska in Hrvaška imata krog 56 milijonov oral zemlje, od te je rodovitne 53inpol milijona. Njiv je nad 23 milijonov oral, travnikov krog 6 milijonov, nad 7 milijonov oral je pašnikov, nad 15inpol milijona gozdov in nekaj nad pol milijona oral vinogradov. Na Hrvatsko samo pride od tega 7.400.000 oral zemlje, in sicer 2inpol milijona oral njiv, 760.000 oral travnikov, 1 milijon oral pašnikov, 70.000 oral vinogradov in 2inpol milijona oral gozdov. Na Hrvaškem odpada na njive dobra tretjina zemlje to je krog 33 odstotkov, na Ogrskem pa: v krajih, kjer žive Slovani 40 odstotkov, kjer žive Mažari 50 odstotkov in kjer žive Rumuni pa le 29 odstotkov njiv. Kar se tiče velikosti gospodarstev odpada na Ogrskem 54 odstotkov na majhna, 14 odstotkov na srednja in 32 odstotkov na veleposestva; na Hrvaškem pa: 50 odstotkov na majhna, 24 odstotkov na srednja in 26 odstotkov na veleposestva. Kar zadeva rodovitnost zemlje, donáša na Ogrskem en oral 91 K, na Hrvaškem pa 90 K. Razlika temelji v plodni banatski zemlji; zelo pa prekašajo hrvaški travniki ogrske: en oral pri naša na Hrvaškem 90 K, na Ogrskem pa le 70 K.

Prva bosenska gospodarska razstava se 15. septembra letos otvori v Brčkem. Razstava bo obsegala: čebelarstvo, sadjarstvo, zelenjadarstvo, poljedelstvo, živinorejo, svilorejo in domačo industrijo.

Letina v Dalmaciji. V šibeniškem okraju obetajo vinogradi bogat in zdrav pridelek, kakor malokdaj. Dobro

kažejo tudi oljke. Sploh se je gospodarstvo v tem okraju silno dvignilo. Pred trino užjo sploh ljudstvo ni poznalo druge kulture kot trtorejo. Danes se goji tudi poljedelstvo, živinorejo, sadjarstvo itd.; vinogradi so se na novo zasadili le na najprimernejših mestih, zato so pa tako vzorno oskrbovani, kakor najlepši vrtovi. Doslej je že 30.000.000 amerikanskih trt zasajenih, primerne prostora je pa še za kakih 20.000.000. Ako bo ljudstvo šlo tem potom naprej, mu bo počasi prešla misel na Ameriko.

Tvornico liptavskega sira je v Travniku v Bosni ustanovil ekonom in strokovnjak Marko Alaupovič. Sirnarna je opremljena z najnovejšimi stroji in proizvaja izboren izdelek ovčjega sira »Liptavca«. Doslej so hodili po vlaški bosenski ovčji sir tu tovarnarji in ga potem za drag denar prodajali kot pravega »Liptavca«. Tega bo sedaj konec. I. bos.-hercegovska tvornica ovčjega sira »Liptavec« v Travniku proizvaja na dan 300 do 400 kilogramov sira in ga razpošilja v sodcih po 5 kg po 7 K 84 vin. in 6 K 84 vin.

Telefonska in brzojavna poročila.

LAŠKO UNIVERZO HOČEJO FURTIM USTANOVITI?

Trst, 16. julija. »Eco del Litorale«, glasilo laške ljudske stranke javlja, da je naučno ministrstvo definitivno sklenilo, da se začetkom prihodnjega šolskega leta na trgovski šoli Revoltella v Trstu vpeljejo **juridčni tečaji. Po zahtevu »Eca« je to polizkus vlade laško vseučiliško vprašanje preko parlamentarne poti polagoma uresničiti.** (Ako je ta vest istinita, je pričakovati najenergičnejšega odpora od naše strani. Poslanec Korošec je že letos v tej zadevi interpeliral v vseučiliškem odseku naučnega ministra, ki je takrat precej nejasno odgovoril.)

JEZIKOVNA ZADEVA.

Trst, 16. julija. Odvetnik dr. Halausk iz Kladnega na Češkem je vložil pri tržaškem okrajnem sodišču nemško tožbo, katero mu je pa tožbo vrnilo, češ, da jo ima vložiti v italijanskem jeziku.

ČEŠKO-NEMŠKA SPRAVA ZOPET V NEVARNOSTI.

Praga, 16. julija. Češko - nemška pravna pogajanja so se zopet ustavila in ni verjetno, da bi se tako hitro končala, da bi se mogel češki deželni zbor že prihodnji mesec sklicati k zasedanju. Najbrže se bo moglo vršiti zasedanje šele jeseni.

JEZIKOVNO VPRAŠANJE PRI POŠTAH.

Praga, 16. julija. Poslanca Fiedlerja in Bacha so povabili poročevalci, da predlagata, kako naj bi se uredilo jezikovno vprašanje pri poštah. Fiedler in Bach nameravata že danes obrazložiti svoje predloge.

PROTI KRAMAŖU IN MASTALKI.

Praga, 16. julija. Na shodu v Lelovicu je češki agrarec Wacek ostro napadal Kramaŕa in Mastalko. Zahteval je, da se morata od vodstva Čehov odstraniti, ker se preko skupnega Češkega kluba pogajata z vlado.

NOVI RAZGLEDNI VOZovi NA PROGI TRST-MONAKOVO.

Trst, 16. julija. Dne 19. avgusta se vozi prvi razgledni voz družbe »Canadian Pacific Railway«. Vsak razgledni voz je dolg 22½ m, medtem ko so dozdaj najdaljši evropski vozovi dolgi 15 metrov. Vozovi so opremljeni z velikimi zrcalnimi okni, s težkimi preprogami, obsegajo 32 fauteuilov, čitalni in kadilni oddelek, knjižnico, domačo lekarno. Važne novice se bodo takoj naznanjevale potnikom. Za vožnjo v razglednem vozu se bo moralo doplačati 5 K.

GOVOR BARRERA.

Dunaj, 16. julija. Vse tukajšnje časopisje se peča z govorom francoskega poslanika Barrera v Rimu, ki je naznanil, da obstoji med Italijo in Francijo ententa. Listi poudarjajo, da bo morala Italija dati Avstriji in Nemčiji jasen odgovor, je li to istina.

ZAUPNICA TURŠKI VLADI.

Carigrad, 16. julija. Včeraj je ministar za zunanje zadeve Assim-bej v zbornici podal jako optimističen ekspozé o razmerju Turčije do drugih velevlasti. Zbornica je izrekla s 194 glasovi proti 4 vladi zaupnico.

Carigrad, 16. julija. Assim-bej je podal zbornici sledeči ekspozé: Zunanjepolitični položaj Turčije je v sedanjem trenutku veliko bolj ugoden, kakor je bil začetkom vojske. Izpčetka se je mislilo, da bo vojska le kake 14 dni trajala, a Turčija se že deseti mesec hrabro brani. **Mi bomo vojsko na-**

daljevali, ne iz veselja nad krvoprentjem, ampak zato, ker so mirovni pogoji Italije nesprejemljivi. **Ako bodo sprejemljivi, bomo o njih razmislili.** — Kar se tiče razmerja do Francije in Anglije, je izborna, kar pa se tiče Nemčije in Avstrije, umeyamo njun delikatni položaj napram obema vojskujočima se silama, toda **Turčija vé veliko zahvalo govorom avstrijskega zunanjega ministra grofa Berchtolda,** ki s toliko spretnostjo vodi avstrijsko zunanjo politiko. Mi smo prepričani o veliki odkritosrčnosti avstrijske politike, ki hoče vzdržati mir na Balkanu. Pa tudi razmerje do Rusije je popolnoma prijateljsko, kakor do drugih balkanskih držav, zlasti do Rumunije. — **Nato je veliki vezir Said - paša izvajal:** Ker stoji kabinet od nekdanja stališča, da treba varovati vse pravice Turčije, je kabinet sklenil **vojsko nadaljevati.** (Živahno odobravanje.) Ako bo Italija še kakšne otoke zasedla, bomo zopet zaprli Dardanele. Vojska ne more večno trajati, mir se prejalisej mora skleniti, toda gotovo ne takoj, marveč, **ko postanejo mirovni pogoji sprejemljivi.** Mi smo prejeli veliko mirovnih predlogov, ki se tičejo ohranitve kalifata, denarne odškodnine in odprave kapitulacij. Odškodnina pride za nas šele v drugi vrsti v poštev, naš poglaviti cilj je ohraniti popolno suvereniteto sultana. — **Nato je veliki vezir pohvalil politiko grškega ministrskega predsednika Venizelosa ter izjavil, da ima popolno zaupanje do Avstrije.** Kar se tiče Albancev, se da o zahtevi po albanskih uradnikih govoriti. Častniška vstaja v Manastiru je na Evropo slab vtič napravila. Vlada pa se vstašem ne ukloni, kajti Turčija je zelo močna.

VSTAJA V MAROKU.

Pariz, 16. julija. V Marakešu se je med prebivalstvom pojavilo nevarno gibanje. Govori se, da hoče jug proglasiti za pretendenta Hiba. Francoska kolonija se pripravlja, da mesto zapusti.

NOVI TURŠKI VOJNI MINISTER.

Carigrad, 16. julija. Za vojnega ministra je imenovan general Mahmud Muktar. Mahmud Muktar je pristaš mladoturškega komiteja in je poveljeval lani ekspediciji proti Albancem.

MLADOTURKI SE NE UKLONIJO.

Atene, 16. julija. V Turčiji je opaziti veliko gibanje. Vladi so napolnjeni z vojaki. Namerava se transport deset bataljonov iz Dedeagača v Albanijo; druge čete so odšle v Albanijo iz Preveze, odkoder so odkorakali tudi trije bataljoni s štirimi strojnimi puškami v Janino.

ZMEDE NA KITAJSKEM.

Peking, 16. julija. Predsednik republike Juansikaj je sprejel demisijo štirih ministrov.

POŽAR NA DUNAJU.

Dunaj, 16. julija. V centralni dunajski mlekarji je nastal velik požar. 6 oseb je ranjenih.

REKORD LLOYDOVEGA PARNIKA.

Trst, 16. julija. Lloydov parnik »Helouan«, ki ima nove vrste vijaka, je dosegel rekord v hitrosti s 1975 miljami na uro.

FREDERIC MISTRAL NI UMRL.

Pariz, 16. julija. Vest, da je sloveči provenalski ljudski pesnik Frederic Mistral umrl, se dementira.

GANGHOFER OBOLEL.

Monakovo, 16. julija. Znan pisatelj Ludovik Ganghofer je nevarno zbolel.

VELIKANSKI VIHARJI V SEVERNI AMERIKI.

New York, 16. julija. Vsled nevihte in neurja v Denverju je 100 oseb brez strehe. V Meksiki je vihar razdejal veliko vasi, nad 1000 oseb je ubitih, škoda znaša nad 100 milijonov kron. V mnogih krajih ni niti ena hiša ostala nepoškodovana. Med prebivalstvom vlada panika.

VSELED VROČINE ZBLAZNELI.

Napoli, 16. julija. Na parniku »Calada« je dospelo v tukajšnje pristanišče 12 oseb, ki so med potjo vsled vročine zblaznele.

Ljubljanske novice.

Ij Slovensko gospodarsko izobraževalno društvo za trnovsko in krajevsko predmestje priredi v nedeljo, 21. julija, ob pol 4. uri popoldne vrtno veselico pri gosp. Weissu v Trnovem (Konjušna ulica). — Spored: 1. Petje; 2. godba; 3. govor; 4. šaljivi solo-prizor in 5. prosta zabava. — Vstopnina: 30 v. Otroci v spremstvu staršev so vstopni.

nine prosti. Preskrbljeno je za dobro kapljico in jedila. Opozorjamo že danes na to krasno veselico.

Ij Okrašenje oken, pomolov in verand v Ljubljani. Kakor smo že poročali, je ljubljanski občinski svet v svoji javni seji dne 4. junija t. l. sklenil, da se dovolijo za najlepša s cvetlicami ali zelenjem okrašena okna, pomole ali verande na privatnih poslopih tri nagrade, in sicer 50 K, 40 K in 30 K. Razen tega se še druge stranke, ki to zaslužijo, odlikujejo s pismenimi priznanicami ter se jih imenoma pohvalno omeni v javni seji občinskega sveta v Ljubljani. Rzsodišče za podeljevanje nagrad in priznanic si ogleda s cvetlicami okrašena okna i. dr. spočetka meseca avgusta t. l. ter sporoča o uspehu v prvi seji občinskega sveta po počitnicah.

Ij Samo Gradaščica v Ljubljaničini strugi. Zatornico ob Gruberjevem kanalu so popolnoma odprli. Radi tega teče sedaj po strugi Ljubljaniče skoro sama Gradaščica. Po skoro suhi strugi, iz katere širle smrdeči kanal, se pode otroci, brskajo med kamenjem ter gazijo vodo iz enega brega na drug breg.

Ij Gospod župan nastopil je danes enomesečni poletni dopust ter odpotoval na svoje posestvo na Visokem v Poljanski dolini. Za čas dopusta bode pa vsak petek strankam za eventualne nujne zadeve ob navadnih uradnih urah na mestnem magistratu na razpolago.

Ij Tečaj za krojače, ki ga priredi kakor že objavljeno tukajšnji »Zavod za pospeševanje obrti« v Ljubljani, se bo pričel v ponedeljek 22. t. m. in bo zaključen proti koncu meseca avgusta. V tečaj se more sprejeti le še par udeležencev in naj se vložijo prijave pisмено ali ustmeno v pisarni »Zavoda za pospeševanje obrti« ali pa potomo pristojne obrtne zadrge najkasneje do 19. t. m., ker se na poznejše prijave ne bo moglo več ozirati.

Ij Koncert »Slovenske Filharmonije« se vrši pod vodstvom g. kapelnika Teplega, jutri na vrtu hotela »Lloyd« (posestnik Karel Tausen), Sv. Petra cesta št. 9. — Začetek ob osmi uri zvečer. Vstopnina 40 v.

Ij Umrli so v Ljubljani: Danica Petan, hči knjigovodje, 7 tednov. — Ivan Hafner, bivši mizar, 41 let. — Oton Potočnik, krojač, 28 let. — Alojzij Dobrun, rejenc, 15 dni.

Ij Aretacije. Sinoči je bil v Kolođvorskli ulici aretovan 32letni delavec Alojzij Metelko, ker je litijsko orožništvo brzojavno obvestilo tukajšnjo policijo, da je tam napravil za 32 kron goljufivih dolgov, nato pa pobegnil v Ljubljano. — V nedeljo zvečer je bil pa na južnem kolodvoru aretovan pekovski pomočnik Franc Kovačič iz Komna, ker se je iz St. Petra na Krasu do Ljubljane z vlakom pripeljal »slepo«. Oba je policija izročila pristojnemu sodišču.

Ij V svrhu odmere hišne najemnine za leti 1913 in 1914 je podatki do konca avgusta 1912 napovedi o hišni najemščini vseh hiš v Ljubljani pri c. kr. davčni administraciji, Na Bregu št. 6. Tiskovine za napovedi in popise hiš se dobivajo v Zadržni tiskarni, na Starem trgu št. 19.

Razne stvari.

5000 kron vreden dobiček zastoj lahko zadene poleg 400.000 zlatih frankov, kdor naroči turško srečko v korist »Slovenski Straži« na mesečne obroke po 4 krone 75 vinarjev. Pojasnila daje g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Glavni dobiček rokodelskega pomočnika. Neki ubogi potujoči rokodelski pomočnik je na svojem potovanju po Spesartu na Nemškem prodal nekemu krošnjariju svoje zadnje vrednostno imetje, srečko zadnje avstrijske državne loterije. Srečka je bila izžrebana in srečni kupec je zadel 60.000 kron.

Usodna zmeta pri ženitovanju. 14 oseb zastrupljenih. V Bukarešti so po pomoti pri ženitovanju uradnika Stefana Ciombanna servirali mesto likerja karbolovo kislino. Zenin in nevesta, njunini stariši, sestre in bratje in več gostov je, ko so pili karbolovo kislino, takoj umrlo.

Ekspresni vlak zavezil v poštni vlak. Pri Hundaleji pri Čikagu je zavezil ekspresni vlak v poštni vlak. Dozdej so izvlekli izpod razvalin 13 mrličev. Ranjenih je 25 oseb. Takoj po nesreči so zločinci kradli potnikom denar in dragocenosti.

Strašni viharj v Mehiki. Več sto oseb mrtvih. »Sun« poroča, da so v mehiškanski državi Guanaju, napravili viharji škode nad 20.000.000. Umrlo je radi viharja več sto ljudi. Veliko vasi je vihar uničil.

Kuga na Portoriki. Na Portoriki so zoetp umrle na kugi tri osebe.

Aviatik Vidmar v Belgradu je 14. t. m. dosegel višino 1000 metrov.

Obsojeni vlomilci avstro-ogrškega konzulata v Gentu. Porotno sodišče v Gentu je sodilo tolmača Bruckerja z Dunaja in Harija Schmitta iz Čikage radi vlomav v avstro-ogrski konzulat in prisodilo Bruckerju triletni zapor, Schmitta pa oprostilo.

Iz Krakova pobegli goljuf inženir Sofijesky. V soboto so aretirali v Krakovu inženirja Karla Sofijeski, ki je obdolžen goljufije, ponarejanja menic in drugih dokumentov. Ko so ga peljali k sodišču je poizkušal pobegniti, a so ga vjeli. V zaporu je jedel mišnico. Morali so ga oddati v bolnišnico. V nedeljo je pa pobegnil iz bolnišnice.

Semenj za pletenine v Krakovu priredi Galicijska liga za obrtno pospeševanje v Lvovu, ul. Panska 11, v eksportnem muzeju od 10. do 25. avgusta t. l. Prireditel ima namen sumarično predložiti skupno produkcijo raznih pletarskih izdelkov Galicije domačim in tujim interesantom. — Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani.

Goljufu nasledil laški patrioti. V Turinu so zaprli nekega Viljema Schwarza, ki ga radi raznih goljufij išče tudi policija v Trstu. Schwarz je potoval po Italiji, kjer je zbiral pri bogatih Lahih denar za »zatirane« Lahe na Primorskem. Lahi so mu za »zatirane avstrijske Lahe« dali veliko denarja. Osobito veliko denarja je nabral v Benetkah, v Padovi in v Milanu. V Turinu je »potegnil« celo župana. Kmalu nato, ko je dal turinski župan zvitemu Schwarzu svoj dar, je pa brzojavila policija v Milanu, da je Schwarz več ljudi ogoljufal. Schwarz so nato aretirali in dognali, da pripada najnevarnejšim goljufom.

Koliko je milijarderjev? Dostikrat se govori in piše o milijarderjih, v resnici pa jih je zelo malo na svetu. Ljudi, ki bi imeli eno milijardo, lahko seštejemo na prstih ene roke. Pravzaprav so samo trije milijarderji in vsi trije so Amerikanci. Prvi je Rockefeller, ki je brezdvomno najbogatejši človek na svetu, ker ima štiri milijarde premoženja. Drugi je jakleni kralj Carnegie, ki je »samo« navaden milijarder, a bi bil gotovo večkratni, ako bi zadnjih dvajset let ne daroval velik del svojega premoženja za filantropske ustanove. Končno je Pierpont Morgan, ki ima tudi eno milijardo. Nasprotno pa ni v Evropi, odkar se je razdelilo premoženje največje bančne hiše (Rothschildove), niti enega milijarderja, in tudi v Orientu ni nobenega zasebnega premoženja, ki bi obsegalo celo milijardo. Nekeč se je pripisovalo znamenitemu kitajskemu državniku Li-Hun-Čanu kolosalno imetje, ki pa je obstajalo samo v premogovnikih. Ti premogovniki v Kajpinu pa niso bili nikdar več vredni kot 80 milijonov. Po smrti Li-Hun-Čana pa je kitajska vlada zadrževala, da so premogovniki, ki jih je prodal neki angleški družbi, državna last in da Li-Hun-Čan sploh ni imel nobene pravice, prodati jih na svoj račun. Veliko večje pa je število ljudi, ki imajo pol ali četrt milijarde. Teh je okoli sto ali pa še več. Onih, ki imajo 100 milijonov premoženja, je nekoliko več in jih je nekaj nad sto. Okoli 2000 oseb pa ima premoženja od 50 do 100 milijonov.

Vročina v Londonu. Vročinski val je preko Atlantskega oceana dospel do Londona. Več oseb je že umrlo za solnčarico. Vsled neznosne vročine prihajajo sodniki in odvetniki na razprave brez tradicionalnih vslulj.

Priden poslanec. V nekem listu beremo to-le notico: Ko je neki poslanec prišel po zborovanju domov med svoje volivce, ga vprašajo nekateri, kako je to, da se nikoli v časopisih ne bere, da bi on kdaj govoril v zbornici. »Tega vi ne razumete,« je odgovoril poslanec. »Ali ne berete večkrat v časopisih: Smeh na desnici?« — »Ja, beremo.« — »No, vidite, to sem jaz!« —

Moderni mrtvaški parte. Svobodomisleci so tudi v tem oziru originalni. Za zgled navajamo parte, ki sta jih izdala dva sinova po svoji umrli materi. Parte slove:

»Udova gospa Ana Langer je dne 9. julija t. l. vsled starosti v 94. letu našla konec svojega življenja. K udeležbi pri ceremoniji blagoslova ranjke dne 11. julija ob 3. popoldne — da se umrla izroči natotnemu procesu povrnitve v elemente večne svetovne prasnovi in povrnitve teh v druge življenjske oblike — uljudno vabila sinova Franc Langer, ekonom; Alojz Langer, profesor. Kralupp (Češko), 9. julij 1912.«

Stavka beračev. Mestno zastopstvo v Kalocsi je svoječasno ukrenilo, da morajo mestni berači dvakrat na teden, in sicer vsakokrat po končanem semnju, snažiti ceste. Ta odredba je imela namen, na eni strani preskrbeti beračem kako opravilo, na drugi strani pa mal zaslužek. Dobivali so namreč iz mestne blagajne po 10 K na mesec. Pred dnevi pa naenkrat po nekem sem-

nju niso hoteli več snažiti ulic. Kolo-vodje so kratkomalo izjavili, da je občina po zakonu dolžna skrbeti za primeren način za oskrbo ubogih ter da nima nobene pravice zahtevati, kakega tozadavnega povračila. Sestavili so tudi posebno spomenico in jo izročili po deputaciji mestnemu zastopstvu. Eneržija beračev pa je kmalu odnehala, ko so zvedeli, da namerava občina ukreniti energične protiodredbe. Hitro so poslali novo deputacijo v občinski urad, ki je izjavila, da bodo sprejeli takoj prejšnja dela pod starimi pogoji.

Klub gluhonemih. V Londonu se je nedavno praznoval ustanovno slavnost klub, ki je gotovo eden najbolj tihih društev v glavnem mestu Angleške. Imenuje se Nacionalni klub mutcev ter so njegovi člani večinoma gluhonemi. Konverzacija se vrši v klubu seveda samo potom znamenjev. Zanimivo je opazovati v klubu kako živahno debato, ki se vrši le s simboličnim zvijanjem rok in prstov. V tem klubu seveda tudi ni nobenih signalnih zvoncev. Na večnih vratih je pač bel električni gumb, ako pa kdo nanj pritisne, ne zazvoni električni zvonec, pač pa zažari v vratarjevi sobi rdeča žarnica, ki mu naznanja, da hoče priti nekdo v hišo. Ker so tudi slugi v tem klubu mutasti, tudi te kličejo na enak način. Ta klub gluhonemih se je v teku svojega obstoja izredno hitro povzdignil. Ustanovil se je pred kakimi šestimi leti v mali kavarni nekega london-skega predmestja. Danes pa šteje že 180 članov, med katerimi so ljudje vsakorvrstnih poklicev, vseučiliški profesorji, trgovci, rokodelci, bivši gledališki igralci in tudi neki protestantovski duhoven je med njimi.

IZ KNJIGOTRŽTVA.

* **Magdalene Bleiweisove »Slovenska kuharica«**, ki jo je v šestem natisu popolnoma predelala in izpopolnila S. M. Felicita Kalinšek, šolska sestra in učiteljica v gospodinjski šoli v Ljubljani, obsega vso kuhinjsko umetnost za priprosto kakor tudi za najfinejše omizje in je skratka najboljša in najpopolnejša kuhinjska knjiga, katere ne bo mogla pogrešati nobena ukaželjna kuharica in gospodinja. Velika izdaja te knjige nad 600 strani z mnogimi slikami v besedilu in 16 finimi večbarvnimi tabelami, velja lepo vezana v celoplatnu 6 K. Okrajšana izdaja iste knjige je brez slik in ima okrajšano besedilo ter je za vsakdanje potrebe prav porabna in velja 3 K, vezana 3 K 60 vin.

* **Finžgar, »Naša kri«,** igrokaz v 4. dejanjih. Založila »Katoliška Bukvarica«. Cena 1 K 40 vin., vez. 2 K 50 vin. To je dosedaj naša najboljša ljudska igra, ki bo budila povsod ljubezen do naše krvi in zaupanje v njeno nevsahljivo moč. Koder jo bodo igrali, pustila bo sled za seboj, kajti z njo nam je pisatelj podal kos naše domače zgodovine v živi krepki besedi.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 16. julija 1912.

Pšenica za oktober 1912	11:35
Rž za oktober 1912	9:30
Oves za oktober 1912	9:32
Koruza za julij 1912	8:87
Koruza za avgust 1912	8:81
Koruza za maj 1913	7:54

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, sred. tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
15	9. zveč.	738,8	19,3	sl. zah.	jasno	
16	7. zjut.	739,0	16,1	brezvetr.	del. obl.	0,0
	2. pop.	738,3	24,2	sr. jug	pol. obl.	

Srednja včerašnja temp. 19,8°, norm. 19,9°.

Hotelska delniška družba »Triglav« v likvidaciji v Ljubljani. 2221

Vabilo

na

Izvanredni občni zbor

ki se vrši

dne 1. avgusta 1912 ob 5. uri popoldne v posvetovalnici mesne hranilnice v Ljubljani.

Dnevni red: Poročilo likvidacijskega odbora o poskusu prodaje imetja družbe, o dosedanjem delovanju likvidacijskega odbora, ter posveto-vanje in sklep o načinu plačila dolgov.

Delnice se položijo pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani.

Likvidacijski odbor.

2220

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena, nepozabna, predobna mati, oziroma stara in prastara mati, tašča, sestra in teta, gospa

Apolonija Jankovič

danes, dne 15. julija ob 7. uri zvečer po dolgi mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere v 85. letu svoje dobe mirno zaspala v Gospodu.

Truplo predrage pokojnice bode v sredo, dne 17. julija ob 4. uri popoldne v hiši žalosti svečano blagoslovljeno in prenešeno na pokopališče v Cerklije k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi sv. Marka v Cerk-ljah in v samostanski cerkvi v Brezicah.

Krška vas p. Krškem, 15. VII. 1912.

Terezina Tancig roj. Jankovič, Fani Jankovič, hčere. — Anton Tancig, o. kr. poštar, zet.

Vsi vnuki, vnukinje in pravnuk.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Vabilo.

Nameravana

2219

„Uzajemna zavarovalnica za govedo na Vrabčah“

sklicuje svoj

ustanovni občni zbor

dne 4. avgusta 1912 ob 4. uri popoldne v prostorih Fr. Brajdih na Vrabčah 26.

Vljudno se vabijo vsi že podpisani živinorejci in tudi drugi iz te občine.

Predlagatelj pravil: Franc Brajdih.

Zahvala.

Ob bridki izgubi našega iskreno ljubljene in nepozabnega soproga oziroma očeta, gospoda

Josipa Tavželj

nadučitelja na Ježici pri Ljubljani

se tem potom zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za vsa prisrčna sožalja in sočutja.

Prav posebno se zahvaljujemo še vsem za obilno sprenstvo draga rajnika na njegovi zadnji poti, kakor tudi za prekrasne darovane vence. Nadalje se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, slavnemu kraj-nemu šolskemu svetu, gg. učiteljem za prekrasne žalostinke, g. šolskemu vodju Jegliču za ganljiv govor; nadalje slavn. gasilnemu društvu iz Stožic in iz Ježice slav. tel. društvu »Orlov«. Vsem in vsakemu posebej naša najiskrenejša zahvala.

Na Ježici, dne 12. jul. 1912.

Žalujoči ostali.

2217

Zahvala.

2215

Ob prebridki izgubi naše ljubljene soproge, mamičice, hčerke, sestre in tete, gospe

Mici Fortič roj. Petrovčič

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev ter pev-cem našo najiskrenejšo zahvalo za udeležbo pri zadnjem spremljanju. Ljubljana, 15. julija 1912.

Žalujoča rodbina:

Fortič - Petrovčič.

Zahvala.

2223

Za vse dokaze iskrenega sočutja ob smrti gospoda

Franca Sterleta

načelnika železniške postaje v poklju

izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 15. julija 1912.

Žalujoči sorodniki.

Solsivo.

Widrove »Moje prvo berilo« pokopano.

Zadnji »Tovariš« poroča:

»Vsi napadnega tolmačenja naj služi učiteljstvu v pojasnilo, da se je natisnilo Widrovega Abecednika sedaj le 200 izvodov, ki se ga je razposlalo v kritiko priznanim pedagogom in jezikoslovcem. Ze predno pa se je pričela javna diskuzija o Abecedniku po političnih listih, je imel avtor popravljene vse hiše, ki so jih izsledili kritiki. Prva naklada Abecednika je služila le v kritiko in korekturo in se prične tisk šele po aprobaciji. Sedanjih iztisov Abecednika torej ni smatrati že kot definitivno urejenih in so bili to le recenzijski izvodi, kar naj učiteljstvo tudi upošteva. Abecednik ima pa že predaprobacijo, torej se sedanjih popravki nanašajo le na nebitvene popravke.«

Tako se je knjiga, s katero je mislila Učiteljska tiskarna celiti svoje rane in jo zato kot neko posebej modrost proglasila, sesula v nič pod pezo strokovnjaške kritike. »Tovariš« notica je seveda samo izgovor in poskus rešiti avtorja, ki je ob tej priliki pokazal, da ni kos svoji nalogi. Izdajati »Dan« in pisati Abecednik so — dve stvari!

„Slovenska Straža“.

Ustanovnina:

Katoliško narodno dijaštvo v Mariboru, I. in II. rok, 100 K.

Slomškov dar občin:

Občina Cerknica, po podružnici »Slovenske Straže« 50 K.

Slomškov dar hranilnic:

Hranilnica in posojilnica št. 11 v Slov. goricah 50 K.

Slomškov dar po 20 K:

74. Neimenovan v Ljubljani 20 K. — 75. Po Josipu Žekar, kaplanu v Rogatcu, darovali duhovniki, zbrani na dekanijski konferenci v Rogatcu, 21 K.

Prvi novi dvokronski novc so darovali:

Ivan Hrastnik, posestnik, Spodnja Polskava, 2 K. — Jan. Kozinc, župnik, Slivnica pri Celju, 2 K. — Marija Fornarič v Solkanu 2 K. — Franciška Kebar, Bukovica, 2 K.

Nadalje se je nabralo kot Slomškov dar:

Matija Csontola, dijak, Mottolyad, Ogrsko, 1 K 20 vin. — Marija Kancler, nabrala na neki veselici v Sp. Polskavi, 16 K. — Fran Rebolj ml., Krka, Dol., 10 K 82 v. — Po Karolu Presker, župniku v Kapeli pri Brezicah, nagrada vesele družbe v Pišecah, za ganljivi »Tatellaum«, 12 K. — Anton Stenovec, župnik v pok. v Kamniku, 5 K. — Po Zofiji Šketa v Braslovčah nabrala braslovška dekleta ob priliki uprizoritve igre »Vestalka«, 4 K. — Janko Mlakar, katehet v Ljubljani, 5 K. — Anton Mlinar, Ravne, p. Žiri, 1 K. — Dr. Iv. Janžič, bog. prof. v Ljubljani, 10 K.

Dar hranilnice:

12. Hranilnica in posojilnica v Cerknem 20 K.

Prispevek podružnic:

Podružnica v Slovenski Bistrici 30 K 10 vin. — Podružnica v Komendi 28 K 69 vin. — Podružnica št. Ferjan pri Gorici 30 K. — Ženska podružnica na Vrhniki 14 K 27 vin. — Podružnica Sv. Lenart v Slov. goricah 100 K. — Podružnica Bovec 25 K 50 vin. — Podružnica v Kranju, nabrala gospa Vodé na veselici v Cerkljah, 2 K.

Iz nabiralnikov:

Po podružnici v Cerknici iz nabiralnika v gostilnah: A. Bonača v Begunjah, And. Zgonca, Ivana Lavrič in Ivana Korčec v Cerknici 23 K 16 vin. — Po J. Fatur, kaplanu, Sv. Križ pri Kostanjevici, iz nabiralnika 5 K 46 vin.

Povsod Slomšku v proslavo — za »Slovensko Stražo«!

Pianino

tvrdke Lhota s 7 oktavami se ceno prodaja. Poizve se pri upravi »Slovenca« pod št. 2211.

Išče se strokovno sposoben

učitelj vsega kmetijstva

(ev. vpokojenec) za zasebno kmetijsko šolo. Plača po dogovoru. — Ponudbe na upravnishvo »Slovenca« pod »Kmetijski učitelj 2214.«

Primarij
dr. Josip Stojc
ne ordinira
do 1. avgusta t. l.

1 poštni zavitek

(3 kg netto)

popolnoma naravnega

sirupa iz malin

pošlje franko po pošt-nem povzetju za K 5.60 c. kr. dvorni založnik le-karnar G. Piccoli, Ljubljana, Kranjsko. Pošilja se tudi v sodčih in v sterilizir. steklenicah.

„Russia“

se imenuje sredstvo, s katerim je mogoče odpraviti oziroma uničiti muhe, bolhe, stenice, mole in drugo slabo mrčes, ne da se pri tem onesnaži blago, kajti »Russia« je prišla na svetovni trg v obliki ličnih tablic, katere se obesimo v omaro med obleko, položijo med blago, v posteljo itd., sploh povsod, kjer se nahajajo take domače živalice.

Gospodinj se poslužite se tedaj tega sredstva, s katerim si prihranite mnogo nepotrebnega dela in nejevolje.

Dobi se po vseh večjih specerijskih trgovinah.

Glavno zastopstvo: Sp. Šiška, 265.

Poziv na p. t. duhovščino!

Morsko kopališče Gradež pri Ogleju

Kakor prejšnja leta, je hiša duhovniškega podpornega društva »Pio Sovvegno« na razpolago tudi letos meseca junija, julija in avgusta odpotnika in razvedrila potrebnim duhovnikom. Cena za hrano in postrežbo je zelo zmerna. — Pojasnila daje predsedništvo »Pio Sovvegno« v Gorici (Corte S. Ilario 7). 1872 1

Fotografske aparate

kakor tudi vse v to stroko spadajoče potreščine ima v zalogi

fotomanufaktura in drogerija

„ADRIJA“

oblastveno koncesijonirana prodaja strupov
v Ljubljani,
Selenburgova ulica št. 5, 2135

Temnica na razpolago!

!! Zunanja naročila z obratno pošto. !!
: Zahtevajte cenike! :

KONCERT

s sodelovanjem slavne

„Slovenske filharmonije“

se vrši jutri, v sredo, dne
17. julija 1912 zvečer na vrtu

hotela „Lloyd“

Začetek ob 8. uri.

Vstopnina 40 vinarjev.

Koncerti se vrše odslej ob lepem vremenu vsako sredo zvečer.

Vsak čas se sprejemajo gospodične v poduk.

Priporoča se slavnemu občinstvu pred štirimi leti znani restavratel, sedanjí lastnik hotela „Lloyd“

Karl Tausen, Sv. Petra cesta št. 9.

Naznanilo prodaje.

Podpisano upraviteljstvo konkurzne mase Karla Lenčeta na Laveri prodajalo boče

od 22. julija t. l. dalje

vso konkurzno maso spadajočo in v Laveri se nahajajočo vinsko zalogo na licu mesta iz proste roke.

Na prodaj bo: ca 1800 hl belega in rudečega vina ter črnine, večje število hranih sodov (Lagergebinde) s skupno vsebino ca 1300 hl, nekaj sto transportnih sodov, dalje kletarsko orodje, kakor pumpe, pipe, cavi, itd.; dalje okoli sto steklenic šampanjca in vina v buteljkah, okoli 570 litrov žganja itd.

Ob enem prodala se bode tudi v Žužemberku se nahajajoča vinska zaloga, obsegajoča ca 500 hl belega in rudečega vina ter črnine in ca 50 transportnih sodov na licu mesta. Termini prodaje pa se bodo dogovorno z interesei za posamezne slučaje določili.

Vsa druga pojasnila daje podpisano upraviteljstvo konkurzne mase.

V Ljubljani, dne 8. julija 1912.

Dr. Ivan Tavčar,

kot upravitelj konkurzne mase
Karla Lenčeta na Laveri.

Na prodaj je:

Celotna priprava za
venecijansko žago
na jermen (železna konstrukcija, vóz, valarji in cesta).

Parni kotel

stoječ, na 6 atmosfer. Pripraven za mlekarstvo.

Cistilni stroj

s trijerji za večji mlin.

Vodna turbina

za 12 konjskih sil, sistem Francis.

Kotel za kuhanje

(Duplikatkessel) iz bakra, za 2000 litrov.

Naslov pove upravnishvo tega lista.

Razglas.

Z razglasom deželne odbora z dne 22. junija 1912, št. 492 je bila med drugimi z natečajnim rokom 20. julija 1912 razpisana tudi

služba okrožnega zdravnika v Idriji

z letno plačo 1400 K in letno aktivitetno doklado 200 K, dalje s priboljškom zdravstvenega okrožja v znesku 1000 K ter z nagrado 480 K za uradna pota v Žire.

Ker je med tem zdravstveno okrožje svoj poboljšek zvišalo na 2400 K se natečaj za službo okrožnega zdravnika v Idriji podaljša do

25. julija 1912.

Od deželne odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 13. julija 1912.

Srečke v korist Slovenski Straži

prineso obmejnim Slovencem pomoč, naročnikom v srečnem slučaju bogastvo. Nihče naj ne zamudi

žrebanja turških srečk dne 1. avgusta t. l.

pri katerem bo vzdignjen glavni dobiček čistih 400.000 zlatih frankov. Vsak naročnik dobi eno srečko v korist revnim otrokom z glavnim dobitkom v vrednosti 5000 kron zastonj. Pojasnila daje za Slovensko Stražo g. Val. Urbančič, Ljubljana

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po

4 1/4 %

brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici pololetno. Vloge v ekočem, giro-racunu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila

občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v

4 1/2 %

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila

v zastavnih listih po

4 1/2 %

Eskomptuje menice denarnih

zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pu-

pillarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod,

ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.